

Billund
kommune

Revurdering og godkendelse af ændringer for Nørå Dambrug inkl. VVM-afgørelse

Dato: 11-10-2019

Teknik & Stabe

Natur og Miljø
Jorden Rundt 1
7200 Grindsted

Tlf. 7972 7200

www.billund.dk

Journalnr.: 09.02.15 P19

Sagsnr.: 19/4397

Dok. nr.: 69

Sagsbehandler:

Mette Hammershøj

Tlf. 7972 7101

MHA@billund.dk

Oktober 2019

Indholdsfortegnelse

Stamblad	3
1. Baggrund for sagen	4
2. Afgørelser	4
3. Afgørelsens status og varighed mv.	7
4. Høring	8
5. Øvrige forhold	8
6. Offentliggørelse mv.	9
7. Klagevejledning	10
8. Planlægningsmæssige forhold mv.	11
8.1 Planloven	11
8.2 Spildevandsplan	11
8.3 Vurdering af Virkninger på Miljøet (VVM)	11
8.4 Internationale naturbeskyttelsesområder og beskyttede arter	11
9. Miljøteknisk beskrivelse og vurdering	13
9.1 Indledning	13
9.2 Indretning og drift	13
9.3 Spildevand - Udledning af næringsstoffer	21
9.4 Spildevand – Udledning af medicin og hjælpestoffer	27
9.5 Spildevand – Sanitært spildevand og regnvand	44
9.6 Støj	44
9.7 Luftforurening	45
9.8 Affald	46
9.9 Jord og grundvand	47
9.10 Egenkontrol	48
9.11 Driftsforstyrrelser og uheld	48
9.12 Bedste tilgængelige teknologi (BAT)	49
9.13 Ophør af virksomhedens drift	50
10. Vilkår	50
10.1 Generelle vilkår	50
10.2 Indretning og drift	51
10.3 Støj	52
10.4 Luftforurening	53
10.5 Affald	53
10.6 Spildevand – Udledning af næringsstoffer	53
10.7 Spildevand – Udledning af medicin og hjælpestoffer	56
10.8 Jord og grundvand	57
10.9 Egenkontrol	57
10.10 Driftsforstyrrelser og uheld	58
10.11 Ophør	58
11. Samlet vurdering	58
Bilagsoversigt	59

Stamblad

Dambrugets navn:	Nørå Dambrug
Adresse:	Løvlundvej 31-33, 7190 Billund
Dambrugsnummer, jf. CHR:	103635
Telefonnummer på dambruget:	75353214
CVR-nummer / P-nummer:	12593589/1009986347
Matrikelnummer:	Matr. nr. 1q, 1n, 1m, Silkeborg Gde., Grene
Ejer:	LØVLUND DAMBRUG ApS
Ejers adresse:	Annexvej 9A, 7190 Billund
Ejers telefonnummer:	75353214
Driftsansvarlig:	LØVLUND DAMBRUG ApS
Daglig leder:	Knud Gunderlund
F _{till.} / Godkendt foderforbrug i 2009:	153 tons/år / 419 tons/år
Foderforbrug jf. denne afgørelse:	Ingen krav. Dambruget reguleres ved denne afgørelse via emissionsvilkår
Nærrecipient, målsætning:	Grindsted Å, God økologisk tilstand
Mellemrecipient:	Varde Å
Fjernrecipient:	Vadehavet (Ho Bugt)
Vandløbets medianminimumsvandføring, opstrøms:	910 l/s
Vandløbets medianminimumsvandføring, nedstrøms:	1050 l/s
Tilladelse til indvinding af grundvand:	Ja, jf. indvindingstilladelse, meddelt af Billund Kommune den 24. juni 2013

Aktiviteter

Hovedaktivitet:	Ferskvandsdambrug– produktion primært af konsumørreder (ca. 350 g) ud fra sættefisk.
Listebetegnelse:	I 202: Ferskvandsdambrug og andre fiskeproduktionsanlæg, bortset fra FREA-anlæg, jf. listepunkt I 204.
(i)-mærket:	Nej
Væsentlige biaktiviteter:	Ingen
VVM:	Det er vurderet, at de ansøgte ændringer ikke er omfattet af krav om miljøvurdering og tilladelse efter miljøvurderingslovens Afsnit III. Afgørelsen meddeles i henhold til Miljøvurderingslovens § 21.
Væsentlige miljøforhold:	Udledning af næringssalte og let omsætteligt organisk stof, medicin- og hjælpestoffer til Grindsted Å, Varde Å og Vadehavet (Ho Bugt)

1. Baggrund for sagen

Nørå Dambrug ejes af LØVLUND DAMBRUG ApS, Annexvej 9A, 7190 Billund. Nørå Dambrug er beliggende Løvlundvej 31-33, 7190 Billund ved Grindsted Å.

Dambrugets lokalisering er vist i bilag 1, og dambrugets indretning er vist i bilag 2.

Historik

Nørå Dambrug er miljøgodkendt første gang af det tidligere Ribe Amt ved miljøgodkendelse som modeldambrug den 6. juli 2004. Godkendelsen er efterfølgende ændret ved amtets afgørelse af 28. september 2004, og Billund Kommune har den 22. april 2009 meddelt tillæg/ændring af dambrugets miljøgodkendelse.

I henhold til Dambrugsbekendtgørelsens¹ § 5 skal kommunen tage et dambrugs godkendelse op til revurdering mindst hvert tiende år og ajourføre godkendelsen i lyset af den teknologiske udvikling eller ny viden. Den første revurdering skal foretages senest 10 år efter, at dambruget er godkendt første gang.

Billund Kommune opstartede i marts 2019 på ovenstående baggrund en revurdering af dambrugets miljøgodkendelse, som denne er ændret ved efterfølgende afgørelser.

2. Afgørelser

Revurdering samt godkendelse af ansøgte ændringer

Ferskvandsdambrug er omfattet af punkt I 202 i Godkendelsesbekendtgørelsens² bilag 2.

Billund Kommune har med denne afgørelse foretaget en revurdering af dambrugets ovennævnte miljøgodkendelse, herunder med ovennævnte ændringer.

Ved revurderingen af dambruget har kommunen i overensstemmelse med Dambrugsbekendtgørelsens § 9, stk. 1, implementeret en regulering af dambruget, som har udgangspunkt i Dambrugsbekendtgørelsens bilag 1 – 2 og 4 – 8 til grund. Efter ansøgning fra virksomheden er der foretaget afvigelser fra bilagernes grundlag, jf. afvigelsesmulighederne anført i § 9, stk. 1 og 2. Der er redegjort nærmere for grundlaget i de enkelte afsnit i afgørelsens miljøtekniske redegørelse og vurdering.

I afgørelsen har kommunen foretaget en sammenskrivning af de tidligere godkendelsesafgørelser, som disse er revurderet ved denne afgørelse. Med denne afgørelse bortfalder således alle vilkår i de tidligere afgørelser, og dambrugets regulering efter Miljøbeskyttelseslovens kapitel 5 foregår herefter alene efter vilkårene i denne afgørelse.

---

¹ Bekendtgørelse nr. 1567 af 07/12/2016 om miljøgodkendelse og samtidig sagsbehandling af ferskvandsdambrug.

² BEK nr. 1317 af 20/11/2018 om godkendelse af listevirksomhed

I bilag 3 fremgår alle vilkår i dambrugets tidligere miljøgodkendelser. I det omfang revurderingen har medført, at vilkårene i dambrugets tidligere miljøgodkendelser er ændret eller suppleret med nye vilkår, meddeles ændringer af vilkår og nye vilkår som påbud efter Miljøbeskyttelseslovens³ § 41.

Virksomheden har i forbindelse med sagens behandling ansøgt om godkendelse til anvendelse af medicin og hjælpestoffer, som afviger fra det hidtil godkendte grundlag. I nærværende afgørelse er der på den baggrund godkendt driftsforhold efter Miljøbeskyttelseslovens § 33, og der er fastsat vilkår i tilknytning hertil.

Der er redegjort nærmere for revurderings- og godkendelsesgrundlaget i de enkelte afsnit i afgørelsens miljøtekniske redegørelse og vurdering, og i afgørelsens vilkårsafsnit er grundlaget for de enkelte vilkår markeret.

I henhold til Godkendelsesbekendtgørelsens § 32, stk. 1, skal godkendelsesmyndigheden fastsætte en frist for udnyttelse af godkendelsen, som normalt ikke bør fastsættes til længere end to år fra godkendelsens meddelelse. Hvis en godkendelse indeholder tilladelse til at gennemføre planlagte udvidelser eller ændringer, bør fristen til at udnytte denne del af godkendelsen i henhold til § 32, stk. 2, ikke overstige fem år fra godkendelsens meddelelse.

I betragtning af, at anvendelse af medicin og hjælpestoffer kun foregår, når det er nødvendigt for at opretholde en normal driftssituation på et dambrug, finder Billund Kommune, at udnyttelsesfristen for den godkendte anvendelse af medicin og hjælpestoffer skal fastsættes til 5 år. De tidligere frister i forhold til modeldambruget, som blev fastsat i vilkår 1 og 6 i den eksisterende miljøgodkendelse, meddeles samtidig bortfaldet.

Miljøvurderingsloven, VVM

Ferskvandsdambrug er omfattet af Miljøvurderingslovens⁴ bilag 2, punkt 1 f, "intensivt fiskeopdræt", hvorfor ændringer og udvidelser, som kan have væsentlige skadelige indvirkninger på miljøet, er omfattet af bilag 2, punkt 13.

Ribe Amt vurderede ved afgørelse af 6. juli 2004, at ombygningen af Nørå Dambrug til modeldambrug ikke var VVM-pligtig.

Billund Kommune vurderede i forbindelse med godkendelsesændringen af 22. april 2009 i screeningsafgørelse af 17. april 2009, at de ansøgte ændringer ikke var VVM-pligtige.

Revurdering af et dambrugs miljøgodkendelse er som udgangspunkt ikke omfattet af Miljøvurderingslovens bilag, da en revurdering i sig selv ikke medfører udvidelser eller ændringer på dambruget.

Virksomheden har imidlertid i forbindelse med sagens behandling ansøgt om godkendelse til anvendelse af medicin og hjælpestoffer, som afviger fra det hidtil godkendte grundlag, hvilket skal betragtes som ændringer omfattet af Mil-

---

³ LBK nr. 681 af 02/07/2019: Bekendtgørelse af lov om miljøbeskyttelse

⁴ LBK nr. 1225 af 25/10/2018: Bekendtgørelse af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter

jøvrideringslovens bilag 2, punkt 13, hvis ændringerne kan have væsentlige skadelige indvirkninger på miljøet.

På den baggrund har Billund Kommune foretaget en screening af projektet i henhold til Miljøvrideringsloven, herunder udvælgelseskriterierne i lovens bilag 6.

Projektet er kendetegnet ved de ovennævnte driftsmæssige ændringer på dambruget, og de væsentligste miljøpåvirkninger fra dambrugets drift er påvirkningerne af vandmiljøet fra dambrugets udledning af rester af medicin- og hjælpestoffer. Udledningen sker til Grindsted Å og føres videre til Varde Å og Vadehavet og medfører påvirkninger af vandmiljøet i kumulation med andre forureningskilder i oplandet, herunder andre dambrug langs vandløbssystemet.

Kommunens screeningsnotat er vedlagt som bilag 4. Det er vurderet, at påvirkningerne fra dambrugets drift ikke er af et sådant omfang, at projektet er omfattet af krav om miljøvridering (VVM-pligt).

Billund Kommune træffer hermed afgørelse om, at det ansøgte projekt ikke er omfattet af krav om miljøvridering og tilladelse efter Miljøvrideringslovens Af-snit III. Afgørelsen meddeles i henhold til Miljøvrideringslovens § 21.

Afgørelsen er begrundet i, at miljøpåvirkningens omfang ikke er af en sådan karakter og/ eller grad, at aktiviteterne må antages at kunne få væsentlig indvirkning på miljøet, herunder at projektet ikke i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter vil kunne påvirke Natura-2000 områder væsentligt, og at projektet ikke vil kunne beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for dyrearter optaget i habitatdirektivets bilag IV eller ødelægge plantearter, som er optaget i habitatdirektivets bilag IV.

Inden kommunen har truffet afgørelse i sagen, har der været foretaget høring af andre berørte myndigheder, jf. reglerne i Miljøvrideringslovens § 35.

Vandindvindingstilladelse

I henhold til § 7 i Dambrugsbekendtgørelsen skal tilladelse til vandindvinding efter lov om vandforsyning meddeles samtidig med miljøgodkendelsen, medmindre dambruget har en gældende tilladelse.

I forbindelse med overgang til modeldambrug og ophør af vandindtag fra Grindsted Å meddelte Ribe Amt den 23. november 2004 Nørå Dambrug en midlertidig tilladelse til indvinding af grundvand fra borer på 1.645.000 m³/år.

Billund Kommune har den 24. juni 2013 meddelt dambruget en fornyet tilladelse til indvinding af grundvand fra 3 borer på 1.645.000 m³/år, 52,2 l/s. Tilladelsen er meddelt efter Vandforsyningslovens § 20 – 22, og Bekendtgørelse om vandindvinding og vandforsyning. Tilladelsen er gældende indtil den 24. juni 2023.

Da dambruget har en gældende vandindvindingstilladelse, skal der ikke meddeles en fornyet tilladelse i forbindelse med revurderingen af godkendelsen. Når vandindvindingstilladelsen i 2023 skal fornyes, skal tilladelsen tidsbegræn-

ses til det tidspunkt, hvor miljøgodkendelsen skal revurderes, jf. Dambrugsbekendtgørelsens § 7, stk. 1.

Lov om naturbeskyttelse

Hvis godkendelse eller revurdering af et dambrug medfører ændring eller udvidelse af dambruget, som forudsætter en dispensation fra § 3, jf. § 65, stk. 3, i lov om naturbeskyttelse, skal kommunalbestyrelsen i henhold til Dambrugsbekendtgørelsens § 8 samtidig træffe afgørelse herom.

Afgørelsen indebærer ikke ændringer på Nørå Dambrug indenfor områder, som er omfattet af beskyttelse efter naturbeskyttelseslovens § 3.

Landzonetilladelse

Området er ikke lokalplanlagt. Visse udvidelser og ændringer kræver landzonetilladelse efter reglerne i Planlovens⁵ § 35.

Afgørelsen medfører ikke udvidelser eller ændringer på dambruget, hvorfor afgørelsen ikke medfører krav om landzonetilladelser.

3. Afgørelsens status og varighed mv.

Nørå Dambrug er miljøgodkendt første gang af det tidligere Ribe Amt den 6. juli 2004. Godkendelsen er efterfølgende ændret ved amtets afgørelse af 28. september 2004 og ved Billund Kommunes afgørelse af 22. april 2009.

Med denne afgørelse bortfalder alle vilkår i de tidligere afgørelser, og dambrugsregulering efter Miljøbeskyttelseslovens kapitel 5 foregår herefter alene efter vilkårene i denne afgørelse.

Da påklage af denne afgørelse har opsættende virkning i forhold til ikrafttræden af de påbudte vilkår, bortfalder vilkårene i de tidligere afgørelser dog først, når klagefristen er udløbet, eller når en eventuel klagesag er afgjort.

Vilkår i nærværende afgørelse, som er fastsat efter Miljøbeskyttelseslovens § 33, gælder dog, når afgørelsen er meddelt. Ved klage kan klagenævnet dog bestemme, at klagen har opsættende virkning.

Hvis driften af et dambrug ophører i 3 på hinanden følgende år, bortfalder dambrugsreguleringens godkendelse, jf. Miljøbeskyttelseslovens § 78a.

Dambrugsregulering og drift er ved de tidligere meddelte godkendelser blevet omfattet af en 8-årig retsbeskyttelse, hvilken er udløbet for alle afgørelserne. Revurderingen medfører ikke godkendelse af anlæg, som ikke tidligere har været godkendt. Revurderingen medfører således ingen ny retsbeskyttelse.

I henhold til Dambrugsbekendtgørelsens § 5 skal kommunen tage dambrugsreguleringens godkendelse, jf. denne revurderingsafgørelse, op til revurdering igen senest 10 år efter meddelelsen af denne afgørelse, dvs. senest i 2029.

---

⁵ LBK nr. 287 af 16/04/2018: Bekendtgørelse af lov om planlægning

Herudover skal tilsynsmyndigheden tage godkendelsen op til revurdering og om nødvendigt meddele påbud eller forbud i de situationer, der er opstillet i Miljøbeskyttelseslovens § 41a, stk. 2. Herunder indgår særligt for dambrug punkt 7: "der i øvrigt er kommet nye oplysninger om behovet for afgitringer på ferskvandsdambrug af hensyn til beskyttelsen af faunaen i vandløb og søer".

4. Høring

Dette udkast til afgørelse har været sendt i høring i 4 uger, hvor ansøger og andre parter i sagen havde mulighed for at komme med bemærkninger til projektet.

Udkastet blev sendt til:

LØVLUND DAMBRUG ApS, Annexvej 9A, 7190 Billund

Med kopi til:

Konsulent ved Dansk Akvakultur, Kaare Michelsen, kaare@danskakvakultur.dk

Endvidere blev udkastet sendt til følgende myndigheder, idet Billund Kommune har vurderet, at disse myndigheder kan blive berørt af afgørelsen om ikke-VVM-pligt efter Miljøvurderingslovens § 21:

- Varde Kommune, vardekommune@varde.dk

- Esbjerg Kommune, raadhuset@esbjergkommune.dk

Der blev ikke foretaget partshøring af dambrugets naboer, idet der i forbindelse med nærværende afgørelse ikke foretages ændringer på dambruget, som kommunen vurderer, er af væsentlig betydning for naboer.

Billund Kommune har ikke modtaget bemærkninger indenfor høringsfristen.

5. Øvrige forhold

Der gøres opmærksom på, at afgørelsen ikke fritager fra krav om tilladelse, godkendelse eller dispensation efter anden lovgivning.

Dambruget skal til enhver tid leve op til de gældende regler i love og bekendtgørelser, uanset at de deri nævnte krav og regler kan være en skærpelse af vilkår i denne afgørelse.

Dambruget må ikke udvides eller ændres bygnings- eller driftsmæssigt på en måde, der indebærer forøget forurening, før udvidelsen eller ændringen er godkendt i henhold til Miljøbeskyttelseslovens regler. Udvidelser og ændringer skal anmeldes til Billund Kommune, som skal have lejlighed til at vurdere, hvorvidt udvidelsen/ændringen kræver en ny godkendelse, eller om udvidelsen/ændringen kan ske indenfor rammerne af denne afgørelse.

Tilsynsmyndigheden kan til enhver tid revidere kontrolvilkårene for at forbedre egenkontrollen eller for at opnå et mere hensigtsmæssigt tilsyn, jf. Miljøbeskyttelseslovens § 72, stk. 3.

6. Offentliggørelse mv.

Den endelige afgørelse annonceres den 11. oktober 2019 på Billund Kommunes hjemmeside samt den 15. oktober 2019 i Billund Ugeavis og Ugeavisen Grindsted.

Afgørelsen er sendt til:

LØVLUND DAMBRUG ApS, Annexvej 9A, 7190 Billund

Med kopi til:

Konsulent ved Dansk Akvakultur, Kaare Michelsen, kaare@danskakvakultur.dk

Endvidere er afgørelsen sendt til:

Sundhedsstyrelsen, syd@sst.dk

Danmarks Fiskeriforening, mail@dkfisk.dk

Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, ved Niels Barslund,
nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk

Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, ae@ae.dk

Forbrugerrådet, fbr@fbr.dk

Danmarks Sportsfiskerforbund, post@sportsfiskerforbundet.dk

Miljøkoordinator for Danmarks Sportsfiskerforbund, hereford@bbsyd.dk

Danmarks Naturfredningsforening, dncbillund-sager@dn.dk, dn@dn.dk

Dansk Ornitologisk Forening (DOF) natur@dof.dk

DOF lokalafdeling, billund@dof.dk

Friluftsrådet, fr@friluftsradet.dk, trekantomraadet@friluftsradet.dk

7. Klagevejledning

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Alle med en retlig interesse i sagens udfald kan klage over afgørelsen efter Miljøvurderingslovens § 21 om, at der ikke er krav om miljøvurdering (ikke-VVM-pligt). Klageberettigede i forhold til afgørelsen om miljøgodkendelse fremgår af § 98, 99 og 100 i Miljøbeskyttelsesloven. Klagen skal være indgivet senest den 8. november 2019.

Du klager via Klageportalen, der ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Vejledning om, hvordan man skal logge på og anvende Klageportalen, kan findes på naevneneshus.dk/start-din-klage/miljoe-og-foedevareklagenaevnet/, samt på www.borger.dk og www.virk.dk. Klagen sendes gennem Klageportalen til kommunen. Når du klager som privatperson, skal du betale et gebyr på kr. 900, mens gebyret er 1.800 kr. for virksomheders og organisationers vedkommende. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for kommunen i Klageportalen (det vil sige, at du har godkendt og betalt gebyr/bestilt en faktura i Klageportalen).

Miljø- og Fødevarerklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til kommunen. Kommunen videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Påklage af denne afgørelse har som udgangspunkt opsættende virkning i forhold til ikrafttræden af de påbudte vilkår, med mindre Miljø- og Fødevarerklagenævnet bestemmer andet, jf. Miljøbeskyttelseslovens § 95.

Vilkår i nærværende afgørelse, som er fastsat efter Miljøbeskyttelseslovens § 33, gælder dog, når afgørelsen er meddelt. Ved klage kan klagenævnet dog bestemme, at klagen har opsættende virkning.

Hvis afgørelsen ønskes indbragt for domstolene, skal søgsmål være anlagt inden 6 måneder, eller - hvis sagen påklages - inden 6 måneder efter, at endelig afgørelse foreligger.

8. Planlægningsmæssige forhold mv.

8.1 Planloven

Der foreligger ingen lokalplan for området. Nørå Dambrug er beliggende i landzone. Området er omfattet af planlovens landzonebestemmelser, ifølge hvilke, der ikke må opføres ny bebyggelse eller ske ændring i anvendelsen af bestående bebyggelse og ubebyggede arealer, inden kommunen har taget stilling til, om ændringerne kræver landzonetilladelse.

Denne afgørelse medfører ikke udvidelser eller ændringer på dambruget, hvorfor afgørelsen ikke medfører krav om landzonetilladelser.

8.2 Spildevandsplan

Gældende spildevandsplan for området er Spildevandsplan 2011-2018 for Billund Kommune. Nørå Dambrug ligger udenfor de i planen fastlagte kloakplande.

8.3 Vurdering af Virkninger på Miljøet (VVM)

Ferskvandsdambrug er omfattet af Miljøvurderingslovens⁶ bilag 2, punkt 1 f, "intensivt fiskeopdræt", hvorfor ændringer og udvidelser, som kan have væsentlige skadelige indvirkninger på miljøet, er omfattet af bilag 2, punkt 13.

Revurdering af et dambrugs miljøgodkendelse er som udgangspunkt ikke omfattet af Miljøvurderingslovens bilag, da en revurdering i sig selv ikke medfører udvidelser eller ændringer på dambruget.

Virksomheden har imidlertid i forbindelse med sagens behandling ansøgt om godkendelse til anvendelse af medicin og hjælpestoffer, som afviger fra det hidtil godkendte grundlag, hvilket skal betragtes som ændringer omfattet af Miljøvurderingslovens bilag 2, punkt 13, hvis ændringerne kan have væsentlige skadelige indvirkninger på miljøet.

I overensstemmelse med lovens § 21 har Billund Kommune foretaget en vurdering af, hvorvidt det ansøgte projekt for anvendelse af medicin og hjælpestoffer er omfattet af lovens regler om udarbejdelse af en miljøvurdering. Vurderingen er foretaget som en screening efter kriterierne i § 21. Screeningen fremgår af bilag 4.

Billund Kommune har på baggrund af screeningen vurderet, at de ansøgte ændringer ikke er af et sådant omfang, at projektet er omfattet af krav om miljøvurdering (VVM-pligt).

8.4 Internationale naturbeskyttelsesområder og beskyttede arter

Revurderingsafgørelsen meddeles som et påbud efter reglerne i MBL § 41, hvilket ikke er omfattet af vurderingskrav efter Habitatbekendtgørelsens⁷ § 6 eller § 10, jf. § 7.

Virksomheden har imidlertid i forbindelse med sagens behandling ansøgt om godkendelse efter Miljøbeskyttelseslovens § 33, jf. lovens § 34, stk. 5, til anvendelse af medicin og hjælpestoffer, som afviger fra det hidtil godkendte grundlag, hvilket skal betragtes som ændringer omfattet af Habitatbekendtgørelsens § 6 og § 10, jf. § 7.

---

⁶ LBK nr. 1225 af 25/10/2018: Bekendtgørelse af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter

⁷ BEK nr. 1595 af 06/12/2018 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter

Der skal derfor foretages en vurdering af, om den ansøgte anvendelse af medicin og hjælpestoffer i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område eller konkrete bilag IV-arter væsentligt.

Kommunen har lavet en væsentlighedsvurdering efter Habitatbekendtgørelsen i forbindelse med miljøgodkendelsen. Vurderingen fremgår af bilag 5.

Det fremgår af vurderingen, at miljøgodkendelse af den ansøgte anvendelse af medicin og hjælpestoffer med de fremtidige vilkår for indretning og drift ikke i sig selv eller i forbindelse med andre planer eller projekter vil påvirke beskyttede arter eller Natura 2000 områder. Der skal derfor ikke foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura-2000 områder eller på konkrete bilag IV-arter.

9. Miljøteknisk beskrivelse og vurdering

9.1 Indledning

Denne miljøtekniske beskrivelse og vurdering af dambrugets indretning og drift, danner baggrund for revurderingen af dambrugets miljøgodkendelse, samt godkendelse af de ansøgte driftsmæssige ændringer.

Hensigten med den miljøtekniske beskrivelse og vurdering er at undersøge, om virksomheden har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT), samt om dambruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne.

Undersøgelserne er foretaget på baggrund af oplysninger i dambrugets eksisterende godkendelser, tilsynsnotater, egenkontrolresultater mv., samt oplysninger, som dambruget har fremsendt i forbindelse med sagen.

Som grundlag for undersøgelsen og for vurderingen af, hvorvidt dambrugets regulering ved revurderingen skal ændres ved påbud om nye eller ændrede vilkår, har kommunen i overensstemmelse med Dambrugsbekendtgørelsens § 9, taget udgangspunkt i bekendtgørelsens bilag 1 – 2 og 4 – 8.

Den miljøtekniske beskrivelse og vurdering beskriver og vurderer de miljøpåvirkninger af omgivelserne, som dambruget giver anledning til. Påvirkningen af omgivelserne er beskrevet og vurderet dels i forhold til de anlægsnære påvirkninger (lugt, støj mm.), dels i forhold til de naturmæssige forhold (natur, vandmiljø mm.).

9.2 Indretning og drift

I henhold til beskrivelserne af det ansøgte modeldambrugsprojekt i den eksisterende godkendelse fra 2004 er dambruget indrettet med et sættefiskeanlæg, et produktionsanlæg og et leveringsdammeanlæg.

Dambrugets indretning er vist på luftfoto og tegninger i bilag 2.

Sættefiskeanlægget er indrettet med to serielt forbundne og parallelt liggende raceways (6 x 34 x 1,6 m). Hver raceway er yderligere adskilt i to sektioner med et gitter. Hver sektion er afsluttet med slamkegler til fjernelse af bundfældelige partikler. Vandet fra de to raceways recirkuleres gennem et filter bestående af kontaktfiler og beluftet biofilter. Vandet cirkuleres via mamutpumper, som samtidig ilter vandet.

Produktionsanlægget er indrettet med to serielt forbundne og parallelt liggende raceways (105 x 6 x 1,5 m). Hver raceway er yderligere adskilt ved gitre i 5 afsnit, hvor hvert afsnit er afsluttet med slamkegler og beluftning. Vandet i anlægget recirkuleres gennem en mikrosigte og et filter bestående af kontaktfiler og beluftet biofilter. Vandet cirkuleres via mamutpumper, som samtidig ilter vandet.

Leveringsdammeanlægget er indrettet med to serielt forbundne og parallelt liggende raceways (6 x 17 x 1,6 m). Hver raceway er afsluttet med et sæt slamkegler. Der er ikke yderligere rensesforanstaltninger i leveringsdammene.

Alt friskvand ledes til leveringsdammene. Heraf ledes 1/3 til sættefisceanlægget og 2/3 til produktionsanlægget. Overskudsvandet fra sættefisceanlægget ledes ligeledes til produktionsanlægget.

Produktionsvandet fra anlægget ledes til en plantelagune på 4.752 m², som er dannet af dambrugets oprindelige resterende jorddamme. Lagunen er delt i tre sektioner med mulighed for omløb, når én af lagunerne skal oprenses. Fra lagunen ledes vandet til den eksisterende bagkanal og herfra til Grindsted Å umiddelbart før åens sammenløb med Grene Å.

Der er etableret 2 primære slambede med et samlet volumen på 1.000 m³. Bedene er forsynet med vandtætte membraner i bund og sider. Overskudsvand fra slammet ledes efter bundfældning til plantelagunerne.

Slam fra anlægget udbringes på landbrugsjord eller skov iht. reglerne i Affald til jordbekendtgørelsen⁸, eller deponeres på losseplads.

I den eksisterende godkendelse fra 2004 er der i vilkår 2 (se bilag 3) stillet krav om, at dambruget skal være indrettet i overensstemmelse med anvisningerne for et modeldambrug af type III i bilag 2 i den dagældende modeldambrugsbekendtgørelse⁹.

Dambruget anvender udelukkende vand indvundet fra 3 boringer og fra omfangsdræn. Indvindingstilladelsen er meddelt den 24. juni 2013 og giver mulighed for at indvinde op til 1.645.000 m³/år, 52,2 l/s.

Dambrugets maksimalt miljøgodkendte vandtilførsel er i den eksisterende tillægsgodkendelse fra 2009 fastlagt til 4.540 m³ vand pr. døgn (vilkår 4 i bilag 3), hvilket i gennemsnit er 52,6 l/s, omtrent svarende til, hvad der er meddelt i indvindingstilladelsen. Den maksimale døgnvandmængde skal overholdes som månedsgennemsnit, dog må intet enkelt døgn overskride den anførte døgnvandmængde med mere end 25 %.

Dambrugets tilladte foderforbrug er i den eksisterende tillægsgodkendelse fra 2009 fastlagt til 419 tons foder pr. år (vilkår 5 i bilag 3). Produktion og dermed foderforbrug skal fordeles jævnt over året. Der må på en måned maksimalt bruges 1/8 af den tilladte årsmængde, svarende til 52 tons.

Det tilladte foderforbrug er i afgørelsen beregnet efter reglerne i den daværende Modeldambrugsbekendtgørelse¹⁰ ud fra den oprindelige fodertilladelse ($F_{\text{till.}}$) på 153 t/år.

---

⁸ BEK nr. 1001 af 27/06/2018 om anvendelse af affald til jordbrugsformål

⁹ BEK nr. 923 af 08/11/2002 om modeldambrug

¹⁰ BEK nr. 1327 af 20/11/2006 om modeldambrug.

Oplysninger fra virksomheden

I Dambrugsbekendtgørelsens bilag 1 er der opstillet en række krav til indretning, drift og renseforanstaltninger for et dambrug på emissionsbaseret regulering.

I forbindelse med revurderingen har virksomheden oplyst, at Nørå Dambrug er miljøgodkendt som et model 3 dambrug under forsøgsordningen for modeldambrug, og at dambrugets indretning og drift ikke svarer til kravene i Dambrugsbekendtgørelsens bilag 1, tabel 1. Virksomheden har i den forbindelse fremsendt nedenstående redegørelse anført med kursiv tekst:

I henhold til bekendtgørelsens § 10 stk. 2 kan det imidlertid sandsynliggøres på basis af dambrugets egenkontrol for 2017 og 2018, at de krævede rensegrader nås med dambrugets nuværende indretning og drift.

Nørå Dambrug (419 ton foderkvote)	BI5	Kvælstof	Fosfor	Ammonium
kg udledt 2017	1.593	4.138	230	1.345
kg udledt 2018	2.886	3.679	168	1.648
Nuværende tilladt udledning kg/år	8.442	8.432	584	1.657
Tilladt udledning på emissionsregulering kg/år	6.901	7.968	488	4.994
Udledt 2017 kg/ton foder (318 ton foder)	5,0	13,0	0,7	4,2
Udledt 2018 kg/ton foder (258 ton foder)	11,2	14,3	0,7	6,4

Dambrugets egenkontrol for 2017 og 2018

Ud fra egenkontrollen og dambrugsbekendtgørelsens rensegradsberegninger er der opnået følgende rensegrader i 2017 og 2018. Målingerne i 2018 er påvirket af sygdomsudbrud og en periode med tørlægning.

	Bekendtgørelsens rensekrav i %	Rensegrad 2017 i %	Rensegrad 2018 i %
Ammonium	55	89,2	86,6
Kvælstof	50	76,8	74,5
Fosfor	65	85,2	86,7
BI5	75	94,8	88,5

Opnåede rensegrader i %

Det fremgår, at dambruget overholder bekendtgørelsens rensekrav med en god margin. Dambruget kan således godkendes med de indretnings- og driftskrav, der blev stillet ved godkendelsen som model 3 dambrug.

Den tilladte udledning fra Nørå Dambrug efter dambrugsbekendtgørelsen ved Ftill. = 153 ton/år er beregnet som vist efterfølgende:

$$U_{\text{kvælstof}} = 153 \times 56 \times (1 - 0,07) = 7.968 \text{ kg/år.}$$

$$U_{\text{fosfor}} = 153 \times 4,9 \times (1 - 0,65) \times 1,86 = 488 \text{ kg/år.}$$

$$U_{\text{ammonium}} = 153 \times 39 \times (1 - 0,55) \times 1,86 = 4.994 \text{ kg/år}$$

$$U_{\text{ammonium}} = 4.994 \times 1.000.000 / (365 \times 40 \times 24 \times 3600) = 3,96 \text{ mg/l ved en vandafledning på 40 l/sek.}$$

$$U_{\text{BI5}} = 153 \times 97 \times (1 - 0,75) \times 1,86 = 6.901 \text{ kg/år}$$

$U_{B15} = 6.901 \times 1.000.000 / (365 \times 40 \times 24 \times 3600) = 5,47 \text{ mg/l}$ ved en vandafledning på 40 l/sek.

Vedrørende dambrugets indretning har virksomheden i forbindelse med revurderingen oplyst, at modeldambruget er etableret med andre dimensioner, end hvad der fremgår af oplysningerne i den eksisterende godkendelse fra 2004, jf. ovenfor. Virksomheden har oplyst følgende:

Sættefiskanlægget er 47 m langt og 12 m bredt. Det giver et overfladeareal på 564 m². Med en vanddybde på 1,5 m bliver anlæggets vandvolumen på 846 m³. Vanddybden kan hæves til 1,6 m.

Tilsvarende er produktionsanlægget 160 m langt og 12 m bredt. Det giver et overfladeareal på 1.920 m². Med en vanddybde på 1,5 m bliver anlæggets vandvolumen på 2.880 m³. Vanddybden kan hæves til 1,6 m.

Under forsøgsordningen for modeldambrug har DMU opmålt lagunen til 6.700 m² med en middeldybde på 0,8 m.

Billund Kommunes vurdering

I Dambrugsbekendtgørelsens bilag 1 er der opstillet en række krav til indretning, drift og renseforanstaltninger for et dambrug på emissionsbaseret regulering. Kravene er opstillet i bilag 1, tabel 1, hvor kravene kategoriseres efter dambrugets produktionsstørrelse, jf. (F_{till}), som denne er meddelt dambruget i en fodertilladelse i henhold til bekendtgørelse nr. 224 af 5. april 1989 om ferskvandsdambrug. For Nørå Dambrug er F_{till} 153 t/år, hvilket medfører, at Nørå dambrug skal omfattes af krav anført i tabel 1, som gælder for dambrug med en F_{till} på $> 25 \text{ t}$ $F_{\text{till}} < 230 \text{ t}$.

Kravene til indretning og til renseforanstaltninger for et anlæg på denne størrelse er bl.a., der skal være et slamdepot, et anlæg til partikelfjernelse og en plantelagune, som opfylder de i bilaget opstillede krav. I bilag 1 stilles endvidere krav til vandforbruget, recirkuleringsgraden, minimal opholdstid for vandet, samt vandflowmåler.

I henhold til Dambrugsbekendtgørelsens § 10, stk. 2, kan der anvendes en anden indretning og drift, end hvad der er krævet i henhold til bekendtgørelsens bilag 1, hvis det sandsynliggøres, at rensegraderne i bekendtgørelsens bilag 2 kan overholdes. Tilsvarende kan kommunen i henhold til § 9, stk. 2, dispensere fra de krav til indretningen, der har til formål gennem opholdstid at sikre overholdelse af miljøkvalitetskrav for medicin og hjælpestoffer i vandløb, søer eller havet, hvis ansøgeren har sandsynliggjort, at miljøkvalitetskrav til enhver tid kan overholdes, jf. bekendtgørelsens bilag 1 og 8.

På baggrund af virksomhedens ovenstående oplysninger, samt gennemgangen i nedenstående afsnit 9.3 og 9.4, er det Billund Kommunes vurdering, at dambruget kan overholde de krævede rensegrader og miljøkvalitetskrav. Vurderingen er baseret på præstationer fra den eksisterende og tidligere miljøgodkendte indretning og drift, samt på virksomhedens oplysninger i forbindelse med den ansøgte anvendelse af medicin og hjælpestoffer.

I det nedenstående er der foretaget en vurdering af Nørå Dambrug i relation til de opstillede krav i Dambrugsbekendtgørelsens bilag 1, hvor kravene til indretning og drift væsentligst har til hensigt at sikre en tilstrækkelig rensegrad og opholdstid. I den tidligere Modeldamsbrugsbekendtgørelse (BEK nr. 923 af 08/11/2002 om modeldambrug), som ligger til grund for Nørå dambrugs miljøgodkendelse, var der også stillet indretnings- og driftskrav med samme hensigt. Virksomheden har tilkendegivet, at man finder, at dambruget kan godkendes med de indretnings- og driftskrav, der blev stillet ved godkendelsen som model 3 dambrug.

I den eksisterende miljøgodkendelse fra 2004 er der i vilkår 2 stillet krav om, at dambruget skal være indrettet i overensstemmelse med anvisningerne for et modeldambrug af type III i bilag 2 i den dagældende Modeldambrugsbekendtgørelse (modeldambrugsbekendtgørelsens bilag 2 er vist i bilag 6 i nærværende afgørelse). I nedenstående gennemgang er det vurderet, hvorvidt kravene i vilkår 2, samt andre relevante vilkår i de eksisterende miljøgodkendelser, medfører et passende reguleringsgrundlag, eller om der skal meddeles supplerende eller ændrede krav.

Slamdepot

Slamdepotets sider og bund skal i henhold til Dambrugsbekendtgørelsens bilag 1 være udført i et materiale, så der ikke sker udsivning af slam/vand til vandløb og søer, eller nedsivning heraf til jord eller grundvand. Slamdepotets opbevaringskapacitet fastsættes af kommunalbestyrelsen efter behov. Overskudsvand fra slamdepotet skal være klaret, før det tilbageføres til indløbet af plantelagunen. Ferskvandsdambruget skal kunne dokumentere den videre håndtering af slam gennem konkrete aftaler om forbrænding, udbringning eller lignende.

I vilkår 15 – 18 i den eksisterende godkendelse fra 2004 er der stillet krav til depotets tæthed, den minimale kapacitet og det maksimale oplag, som imødekommer bekendtgørelsens betragtninger, og som kommunen vurderer, at dambruget opfylder. Vilkårene videreføres uændrede, og der suppleres med driftsvilkår om, at overskudsvand fra slamdepot skal være klaret, før det tilbageføres til indløbet af plantelagunen.

Anlæg til partikelfjernelse

Ifølge Dambrugsbekendtgørelsens bilag 1 kan der anvendes forskellige typer anlæg til partikelfjernelse, og i bilag 1 er der redegjort for kravene til decentrale bundfældningszoner og til mikrosigter.

Om decentrale bundfældningszoner fremgår det, at disse etableres i afløbskanaler med fiskeproduktion eller produktionskanaler i beton (raceways) og med anlæg til automatisk udtagning af slam (slamkegler eller tilsvarende). Bundfældningszonerne skal dække hele bredden af afløbs- eller produktionskanaler. Den indbyrdes afstand mellem bundfældningszonerne tilpasses således, at der ikke sedimenteres partikler udenfor bundfældningszonen. Der må ikke være fisk i bundfældningszonen. Slam føres direkte til slamdepot.

Om mikrosigte (båndfilter, tromlefilter el. lign.) fremgår det, at mikrosigten opstilles opstrøms det biologiske filter såfremt, et sådant er påkrævet. Mikrosigternes maskevidde må ikke overstige 75 µm, og den hydrauliske kapacitet for sigterne

må ikke være mindre end recirkuleringsflowet i produktionsanlægget. Eventuelle slamaflejring i produktionskanaler/damme/kummer fjernes umiddelbart.

På Nørå Dambrug anvendes både slamkegler og mikrosigter. I vilkår 2 i den eksisterende godkendelse fra 2004 er der med henvisning til overholdelse af bilag 2 i den dagældende Modeldambrugsbekendtgørelse (se bilag 6) stillet sammenlignelige krav. Vilkår 2 videreføres derfor, idet der suppleres med driftsvilkår om, at slamaflejring i produktionskanaler/damme/kummer skal fjernes løbende.

Plantelagune

Konstruktionskravene til plantelagunen er, at den skal opbygges som en mæandrerende vandløbsagtig lagune. Nørå dambrugs laguner er opbygget ud fra de gamle jorddamme, og de vurderes at imødekomme konstruktionskravet.

Dimensioneringskravene til lagunen er, at den hydrauliske belastning maksimalt må være 0,021 l/s pr. m² plantelagune, hvilket for Nørå Dambrug medfører en maksimal hydraulisk belastning på 0,021 l/s pr. m² x 6.700 m² = 141 l/s. Med en tilladt vandmængde på 4.540 m³ vand pr. døgn og en tilladt maksimal overskridelse på 25 %, jf. vilkåret 4 i godkendelsen fra 2009, vil dambrugets vandforbrug maksimalt kunne andrage $4.540 \times 1,25 \times 1.000 / 24 \times 3600 = 65,7$ l/s, hvilket overholder kravet. Lagunen skal have en vanddybde på 0,5-1 meter med en gennemsnitsdybde på max. 0,9 meter. I vilkår 2 i den eksisterende godkendelse fra 2004 er der med henvisning til overholdelse af bilag 2 i den dagældende modeldambrugsbekendtgørelse (se bilag 6) stillet sammenlignelige krav.

Plantelagunen skal være på minimum 40 m² pr. tons relateret foderforbrug F_{rel} , som ifølge bekendtgørelsens bilag 1 er det foderforbrug, der fremkommer ved at multiplicere $F_{till.}$ med 1,86, som er den omregningsfaktor, der bruges ved overgang fra regulering ved foderkvote til regulering på udlederkontrol. For dette dambrug kan F_{rel} beregnes til $153 \text{ t} \times 1,86 = 284,6 \text{ t}$, hvorved kravet til plantelagunens størrelse er $284,6 \times 40 = 11.383 \text{ m}^2$, hvor den faktiske størrelse på Nørå Dambrugs lagune kun er på 6.700 m². Med henvisning til, at dambruget med den eksisterende indretning og drift kan overholde krav til renseforanstaltninger og miljøkvalitetskrav (se nedenstående afsnit 9.3 og 9.4), finder Billund Kommune ikke, at der skal stilles krav om udvidelse af den eksisterende lagune.

I de eksisterende godkendelser for Nørå Dambrug er der stillet vilkår med krav om iltindholdet i den øverste vandfase i lagunen (vilkår 7), og i vilkår 8 er der stillet krav om regelmæssig afhøstning/oprensning af lagunen og fjernelse af slamforekomster, samt oplægning af materialet i slamdepotet.

Billund Kommune finder, at der skal stilles vilkår til lagunens indretning, som svarer til ovennævnte konstruktions- og dimensioneringskrav fra Dambrugsbekendtgørelsens bilag 1, bortset fra kravene til minimumsareal pr. tons relateret foderforbrug. I Dambrugsbekendtgørelsen er der ikke opstillet krav vedrørende iltforhold i laguner, og kommunen finder, at vilkår 7 i den eksisterende godkendelse er vanskelig at kontrollere, og at vilkåret skal bortfalde. Hensigten med vilkår 8 opgraderes til mere aktuel viden, idet der stilles krav om, at lagunen

skal vedligeholdes ved fjernelse af planter og slam o.l., som anført i DCEs notat fra 14. februar 2012¹¹.

Vandforbrug

Vandforbruget må maksimalt være på 7,5 l/s pr. 10 tons F_{rel} , hvilket med udgangspunkt i ovennævnte F_{till} kan beregnes til $7,5 \times 284,6/10 = 213,5$ l/s. Med en tilladt vandmængde på 4.540 m³ vand pr. døgn og en tilladt maksimal overskridelse på 25 %, jf. vilkår 4 i godkendelsen fra 2009, vil dambrugets vandforbrug maksimalt kunne andrage $4.540 \times 1,25 \times 1.000 / 24 \times 3600 = 65,7$ l/s, hvilket overholder bekendtgørelsens krav. Vilkår 4 videreføres på den baggrund uændret.

Recirkuleringsgraden

Recirkuleringsgraden skal mindst være på 70 %, beregnet ved $100 \% \times (F_r - F_i)/F_r$, hvor F_r er den samlede recirkulerede vandmængde og F_i er vandindtaget, begge i l/s. Ved et gennemsnitligt, maksimalt vandindtag på 52,6 l/s, kan den krævede recirkulerede vandmængde ved ligningen $100 \times (F_r - F_i)/F_r = 70$ beregnes til 175 l/s.

Gennemsnittet af vandføringen i Nørå Dambrugs udløb har i henhold til dambrugets egenkontroller i perioden 2015 – 2017 ligget på ca. 25 l/s, hvor den tilhørende krævede recirkulerede vandmængde kan beregnes til 83 l/s.

I vilkår 2 i den eksisterende godkendelse fra 2004 er der med henvisning til overholdelse af bilag 2 i den dagældende Modeldambrugsbekendtgørelse (se bilag 6) stillet krav om en recirkuleringsgrad på 95 %, hvilket videreføres uændret i denne revurderingsafgørelse.

Minimal opholdstid

I bekendtgørelsens bilag 1 er der opstillet krav om, at vandets opholdstid mindst skal være 2 timer i produktionsanlægget og 12 timer i plantelagunen. I vilkår 2 i den eksisterende godkendelse fra 2004 er der med henvisning til overholdelse af bilag 2 i den dagældende modeldambrugsbekendtgørelse (se bilag 6) stillet krav om en opholdstid på mindst 18,5 timer i produktionsanlægget. Med henvisning til, at dambruget med den eksisterende indretning og drift kan overholde krav til renseforanstaltninger og miljøkvalitetskrav (se nedenstående afsnit 9.3 og 9.4), finder Billund Kommune ikke, at der skal stilles krav om ændring af opholdstiden, hvorfor vilkår 2 videreføres uændret.

Vandflowmåler.

Virksomheden har oplyst, at vandflow ind og ud af dambruget måles elektronisk med en flowmåler opsat af DMU i forbindelse med dambrugets deltagelse i modeldambrugsforsøget. Målerens unøjagtighed er af DMU angivet til ± 1 %.

I overensstemmelse med Dambrugsbekendtgørelsens bilag 1 og § 13, stk. 1, nr. 2, stilles vilkår om, at der skal være etableret vandflowmålere, som måler

---

¹¹ FAQ vedrørende vedligeholdelse af plantelaguner til ”Bekendtgørelse om miljøgodkendelse og samtidig sagsbehandling af ferskvandsdambrug”, NOTAT, DCE – NATIONALT CENTER FRA MILJØ OG ENERGI, 14. februar 2012.

dambrugets samlede vandindtag og vandaflledning med en nøjagtighed på +/- 5 %, og at der skal ske kontinuerlig måling heraf.

Det fremgår videre af bekendtgørelsens bilag 1, at kommunalbestyrelsen gennem vandindvindingstilladelsen bør sikre, at den maksimale vandindvinding ikke kan overskrides, og at vandindtaget skal kobles til en vandmåler, der sikrer en kontinuert måling. I dambrugets gældende indvindingstilladelse fra 2013 er der stillet vilkår til den maksimale vandmængde, som svarer til kravene i den eksisterende tillægsgodkendelse fra 2009, og der er stillet vilkår om vandmåling og årlig indberetning af indvundne vandmængder.

Døde fisk

I henhold til Dambrugsbekendtgørelsens § 12, stk. 1, skal der fastsættes vilkår om daglig opsamling af døde fisk, herunder opbevaring og forsvarlig bortskaffelse af disse. Kommunen finder, at dette er reguleret passende ved vilkår 9 i den eksisterende miljøgodkendelse, hvorfor vilkår 9 videreføres uændret.

Foder

I Nørå dambrugs eksisterende miljøgodkendelse fra 2009 er der fastsat vilkår om Nørå Dambrugs maksimale foderforbrug pr. år (vilkår 5).

Billund Kommunes vurdering

Emissionsregulerede dambrug skal ikke omfattes af regulering af foderforbruget. På den baggrund meddeles vilkår 5 bortfaldet ved nærværende revurdering.

I Nørå dambrugs eksisterende miljøgodkendelser er der ikke fastsat vilkår for anvendelse og sammensætning af foder.

I henhold til Dambrugsbekendtgørelsens § 12, stk. 1, nr. 3, skal der for emissionsregulerede dambrug stilles krav om anvendelse og sammensætning af foder, jf. bekendtgørelsens bilag 5. Det fremgår af bilag 5, at der for anlæg på emissionsbaseret regulering ikke er krav til foderkvotient.

I overensstemmelse med bilag 5 fastsættes vilkår om, at der alene må benyttes tørfoder, som skal være energirigt og højt fordøjeligt.

For foder til konsum- og sættefisk fastsættes der i overensstemmelse med bilag 5 vilkår om grænseværdier for indhold af nettoenergi og smuld.

Afgitring

Fiskeridirektoratet har ved afgørelse af 6. maj 2011 meddelt godkendelse af ny udløbsafgitring på Nørå dambrug.

Det fremgår af afgørelsen, at udløbsafgitringen består af en lukket udløbskasse udført i jern med låg. Låget er fikseret således, at det ikke umiddelbart kan åbnes. I kassen sidder en 10 mm rist af typen CJ.

Billund Kommunes vurdering

I henhold til Dambrugsbekendtgørelsens § 14 skal kommunen i afgørelsen stille en række konkrete vilkår vedrørende afgitring af ind- og udløb på dambruget,

herunder minimumskrav for størrelsen på åbningerne i gitteret, som skal være ≤ 6 mm ved indløb og ≤ 10 mm ved udløb, med mindre hensyn til bevaring og beskyttelse af fiskearter i det pågældende vandsystem kræver mindre åbninger i gitteret.

I henhold til § 14, stk. 2, gælder kravene om afgitringer ved vandindtag ikke, hvis der kun er tale om indvinding af grund- og drænvand eller ved indvinding fra kildevæld, hvilket er tilfældet for Nørå Dambrug.

I bilag 5 er der foretaget en vurdering af, om hensyn til bevaring og beskyttelse af fiskearter i vandsystemet i forbindelse med Nørå dambrug kræver mindre åbninger i gitteret, end bekendtgørelsens generelle krav. På baggrund af vurderingerne stilles i denne afgørelse vilkår til åbningerne i dambrugets udløbsgitre i overensstemmelse med de generelle krav på 10 mm. Herudover stilles vilkår til indretning og drift af afgitringen svarende til bekendtgørelsens krav i § 14, stk. 3, nr. 2 – 9.

9.3 Spildevand - Udledning af næringsstoffer

Vandet, som udledes fra dambrug, indeholder organiske og iltforbrugende stoffer, samt kvælstof og fosfor.

Fastlæggelse af grundlaget for emissionsbaseret regulering

Baggrund

Som redegjort for under afsnit 1 blev Nørå Dambrug miljøgodkendt første gang af det tidligere Ribe Amt ved miljøgodkendelse som modeldambrug den 6. juli 2004. Godkendelsen er efterfølgende ændret ved amtets afgørelse af 28. september 2004, og Billund Kommune har den 22. april 2009 meddelt tillæg /ændring af dambrugets miljøgodkendelse.

Dambrugets foderkvote efter den dagældende Dambrugsbekendtgørelse¹² (F_{III}) var før overgangen til modeldambrug fastlagt til 153 t/år. Ved overgangen til modeldambrug blev det tilladte foderforbrug i godkendelsen opskrevet (jf. reglerne i Modeldambrugsbekendtgørelsen, nr. 923 af 08/11/2002) til 167 t, dog med et tilladt foderforbrug på 350 t/år i en 2-årig forsøgsperiode, idet der på baggrund af resultaterne af egenkontrollen i forsøgsperioden skulle tages endelig stilling til det fremtidige foderforbrug.

I forlængelse heraf har Billund Kommune den 22. april 2009 meddelt tillæg /ændring af dambrugets miljøgodkendelse efter Modeldambrugsbekendtgørelsen (bek. nr. 1327 af 20/11/2006). Kommunen har på baggrund af egenkontrollodata for 2007 (2. år i ovennævnte forsøgsperiode) med en rensegrad på 66 % for kvælstof beregnet, at foderforbruget kan fastsættes til $153 \times 0,93/0,34 = 419$ t/år, hvor 0,93 er andelen af kvælstofudledning fra et traditionelt dambrug, idet disse tilskrives en kvælstofrensegrad på 7 %.

Grundlag for fastlæggelse af maksimale årlige udledninger

Det fremgår af bilag 2 i den nugældende Dambrugsbekendtgørelse, at der ved overgang fra foderkvoteregulering til emissionsbaseret regulering skal fastsæt-

---

¹² Bekendtgørelse nr. 224 af 5. april 1989 om ferskvandsdambrug

tes vilkår, jf. Dambrugsbekendtgørelsens §§ 12, 13, 14, og 19 i henhold til bilag 2, ved at omregne foderkvoten til en maksimal årlig og daglig udledning af organisk stof, målt som modificeret BI₅, total fosfor, total kvælstof og ammoniumkvælstof.

For de nævnte parametre fastsættes den maksimale årlige udledning ud fra beregninger efter tabel 1 i bilag 2. For total kvælstof, som er den dimensionerende udledningsparameter, fastsættes udledningen via formlen:

$$U_{\max} \text{ total N} = F_{\text{till}} * P_{\text{TN}} * (100 \% - R_{\text{N}}(\text{TN})) * 1,86.$$

Ved F_{till} forstås den foderkvote, der blev meddelt dambruget i en fodertilladelse i henhold til bekendtgørelse nr. 224 af 5. april 1989 om ferskvandsdambrug, jf. § 3, nr. 3.

R_{N} = Dambrugets samlede rensegrad (%) af et givent stof som angivet i tabel 3. P = Produktionsbidrag af ammoniumkvælstof (NH₄-N), total N (TN), total P (TP) og organisk stof BI₅, regnes som F_{till} gange produktionsbidrag pr. tons foder, jf. tabel 2.

For Nørå Dambrug kan den maksimale udledning af totalkvælstof beregnes til:
 $U_{\max} \text{ total N} = 153 \text{ t foder/år} * 56 \text{ kg N/t foder} * (100 \% - 50 \%) * 1,86 = 7.968 \text{ kg N/år}.$

Følgende fremgår af bilag 2:

"Såfremt der foreligger et miljøgodkendt foderforbrug med vilkår om en foderkvote og renseforanstaltninger skal disse forhold lægges til grund for omregningen fra F_{till} til maksimale udlederkrav, således at udvidelser der allerede er godskrevet på baggrund af renseforanstaltninger ikke godskrives igen i forbindelse med overgangen til udlederkontrol."

I Nørå Dambrugs eksisterende godkendelser er der fastsat vilkår om en foderkvote på 419 t/år. Der er dog ikke fastsat vilkår om overholdelse af en rensegrad på 66 % for kvælstof, som blev lagt til grund for fastsættelsen af foderkvoten.

På den baggrund er det kommunens vurdering, at der ved nærværende revurdering skal tages udgangspunkt i det generelle grundlag i bekendtgørelsens bilag 2, dvs. F_{till} og rensegrader jf. tabel 3, som dette er gjort i ovenstående beregning af Nørå Dambrugs maksimale udledning af totalkvælstof ($U_{\max} \text{ total N}$).

I beregningen er der anvendt en rensegrad for kvælstof på 50 %, som anvendes for alle produktionsstørrelser, jf. bekendtgørelsens tabel 3. Hvis Nørå Dambrug efter revurderingen faktisk kan præstere rensegrader på 66 % (eller bedre), har virksomheden indenfor udledningsrammen på 7.968 kg N/år mulighed for at anvende en fodermængde på $153 * 1,86 * 0,5/0,34 = 419 \text{ t}$ (eller mere), hvilket svarer til den reguleringsmæssige ramme i den eksisterende miljøgodkendelse.

Fastsættelse af vilkår for maksimal udledning samt vilkår for kontrol

Med henblik på at fastlægge dambrugets fremtidige regulering i overensstemmelse med Dambrugsbekendtgørelsens kapitel 3, fastsættes vilkår i overens-

stemmelse med bekendtgørelsens § 12, stk. 1, nr. 2, den højest tilladelige årlige og daglige udledning af næringsstoffer og organisk materiale, jf. bekendtgørelsens bilag 2.

Som redegjort for ovenfor fastsættes vilkår for dambrugets maksimale årlige nettoudledning af totalkvælstof til 7.968 kg N/år.

For de øvrige udledninger fastsættes vilkår for den maksimale årlige nettoudledning tilsvarende efter formlerne i Dambrugsbekendtgørelsens bilag 2, tabel 1:

- $U_{\max} \text{NH}_4\text{-N} = 153 \text{ t foder/år} * 39 \text{ kg NH}_4\text{-N/t foder} * (100 \% - 55 \%) * 1,86 = 4.994 \text{ kg/år.}$
- $U_{\max} \text{Total P} = 153 \text{ t foder/år} * 4,9 \text{ kg Total P/t foder} * (100 \% - 65 \%) * 1,86 = 488 \text{ kg/år.}$
- $U_{\max} \text{BI}_5 = 153 \text{ t foder/år} * 97 \text{ kg BI}_5\text{/t foder} * (100 \% - 75 \%) * 1,86 = 6.901 \text{ kg/år.}$

Dambrugets nettoudledning ($U_{\max}$) er den maksimalt tilladte udledning af et givent stof minus stofindhold i vandindtag.

I nedenstående tabel fremgår Nørå Dambrugs nettoudledning i perioden 2015 - 2018, beregnet som årligt gennemsnit i indberetningssystemet NemPULS på baggrund af dambrugets egenkontroller i perioden.

År	BI5	N	P	NH4-N
	kg/år	kg/år	kg/år	kg/år
2018	2.943	3.361	156	1.543
2017	1.980	4.151	231	1.377
2016	3.313	6.750	411	2.129
2015	3.903	7.124	488	4.654
Gen. Snt.	3.035	5.347	322	2.426

Tabel 1: Stofudledning fra Nørå dambrug 2015 - 2018

Tabellen viser, at dambruget i perioden har overholdt de beregnede grænseværdier med god margin.

Til kontrol af vilkårenes overholdelse fastsættes vilkår for tilstandskontrol og transportkontrol, jf. afsnit 2 i Dambrugsbekendtgørelsens bilag 2.

Jf. afsnit 3 i Dambrugsbekendtgørelsens bilag 2 fastsættes vilkår om, at den maksimale daglige udledning for henholdsvis total kvælstof og total fosfor - beregnet som et løbende gennemsnit over 7 dage - ikke må overskride 1 % af dambrugets samlede årlige maksimale nettoudledning, dvs. max. 80 kg total-N/d og max. 4,9 kg total-P/d.

I henhold til afsnit 4 i Dambrugsbekendtgørelsens bilag 2 må den maksimale koncentration $C_{\max}$ af henholdsvis ammonium-kvælstof og organisk stof aldrig overskride følgende:

- I perioden april-september: $C_{\max} = 4 * K_{\text{udl}} * Q_{\text{mm}}/Q_{\text{va}}$
- I perioden oktober-marts: $C_{\max} = 6 * K_{\text{udl}} * Q_{\text{mm}}/Q_{\text{va}}$

Hvor

K_{udl} = udledergrenseværdier for hhv. ammonium-kvælstof (0,4 mg/l) og BI5 (1,0 mg/l)

Q_{mm} = vandløbets medianminimum umiddelbart nedstrøms dambruget (i l/s)

Q_{va} = aktuelle vandafledning fra dambruget (i l/s)

Med en medianminimumsvandføring i Grindsted Å umiddelbart nedstrøms dambruget på 1.050 l/s fastsættes for Nørå Dambrug følgende vilkår for den maksimale koncentration:

– I perioden april–september: $C_{max, NH_4-N} = 4 * 0,4 * 1050/Q_{va} = 1680/Q_{va}$ mg/l

– I perioden oktober–marts: $C_{max, NH_4-N} = 6 * 0,4 * 1050/Q_{va} = 2520/Q_{va}$ mg/l

– I perioden april–september: $C_{max, BI_5} = 4 * 1,0 * 1050/Q_{va} = 4200/Q_{va}$ mg/l

– I perioden oktober–marts: $C_{max, BI_5} = 6 * 1,0 * 1050/Q_{va} = 6300/Q_{va}$ mg/l

Hvor Q_{va} er den aktuelle vandafledning, som måles i forbindelse med egenkontrollen vedrørende prøveudtagning og analyse (se afsnittet "Egenkontrol" nedenfor).

I Nørå Dambrugs eksisterende miljøgodkendelse er der i vilkår 10 og 11 opstillet grænseværdier for dambrugets udledning af organiske stoffer og næringsstoffer som tilstandskontrol (mg/l) eller transportkontrol (kg/døgn) og om prøveudtagning og kontrol efter den dagældende modeldambrugsbekendtgørelse. Med fastsættelse af ovennævnte fremtidige regulering af Nørå Dambrugs udledning af disse stoffer ved vilkår i henhold til Dambrugsbekendtgørelsens kapitel 3, meddeles vilkår 10 og 11 samtidig bortfaldet.

BAT-standardkrav jf. Dambrugsbekendtgørelsens bilag 7

I Dambrugsbekendtgørelsen er der i bilag 7 opstillet BAT-standardkrav til den maksimale udledning af kvælstof, fosfor og BI₅, hvor den maksimalt tilladte udledning for fisk over 1 kg er på hhv. 30 kg/ton fisk, 2,7 kg/ton fisk og 37 kg/ton fisk for dambrug med et årligt foderforbrug (F_{till}) i intervallet 55 - 230 tons.

Grænseværdien pr. ton fisk for fisk under et kg udgøres af en beregningsmæssig værdi, som afhænger af produktionsstørrelsen. I nedenstående tabel er formlerne for beregning af værdierne for dambrug med et årligt foderforbrug (F_{till}) i intervallet 55 - 230 tons opstillet, og grænseværdierne for Nørå Dambrug er beregnet.

F_{till}	Kvælstof (kg/tons fisk)	Fosfor (kg/tons fisk)	BI5 (kg/tons fisk)
$55 < F_{till} < 230$ t	$27 + 8/175*(230-x)$	$1,4 + 0,8/175*(230-x)$	$28 + 11/175*(230-x)$
$F_{till} = 153$ t	31	1,8	33

Tabel 2: BAT-betingede udledningsgrænseværdier for fisk under 1 kg

For Nørå Dambrug stilles på grundlag af en F_{till} på 153 t/år vilkår i overensstemmelse med tabel 1 og 2 i Dambrugsbekendtgørelsens bilag 7, jf. ovenstående redegørelse.

I henhold til bilag 7 i skal overholdelse af BAT-standarderne vurderes ved, at man ud fra dambrugets egenkontrolprøver over et års produktion beregner årets netto-udledning (i kilo) og dividerer den med årets fiskeproduktion (i tons).

Ud fra indberettede oplysninger om Nørå Dambrugs produktion samt dambrugets nettoudledning i perioden 2015 – 2018 - beregnet som årligt gennemsnit i indberetningssystemet NemPULS på baggrund af dambrugets egenkontroller i perioden – er dambrugets udledning pr. tons fisk beregnet i nedenstående tabel.

År	Produktion, fisk	BI5	N	P
	t	kg/t	kg/t	kg/t
2018	256,0	11,5	13,1	0,6
2017	312,0	6,3	13,3	0,7
2016	387,0	8,6	17,4	1,1
2015	344,0	11,3	20,7	1,4
Gen. Snt.	325	9	16	1

Tabel 3: Dambrugets nettoudledninger i perioden 2015 – 2018

Dambrugets produktion har i perioden udelukkende været fisk under 1 kg, og beregningerne i tabellen viser, at dambruget i perioden har overholdt BAT-standardkravene med stor margin.

Iltmætning

I dambrugets eksisterende miljøgodkendelse er der i vilkår 10 stillet krav om en iltmætning på 70 %.

Gennemsnittet af den målte iltmætning i Nørå Dambrugs egenkontrolprøver i 2015 – 2017 er i indberetningssystemet NemPULS beregnet til 77 %. Ved Billund Kommunes tilsyn på dambruget den 22. august 2016 blev der foretaget en kontrolmåling, som viste en iltmætning på 74 %.

I henhold til Dambrugsbekendtgørelsens bilag 7 skal dambruget altid overholde en iltmætning i udløbet til vandløbet på mindst 70 %, på nær hvis udledning af vand fra dambruget er mindre end 10 % af medianminimum (Q_{mm}), hvor iltmætningen skal være mindst 50 %.

Gennemsnittet af vandføringen i Nørå Dambrugs udløb har i henhold til dambrugets egenkontroller i perioden 2015 – 2017 ligget på ca. 25 l/s, hvilket kun udgør 2,4 % af medianminimum i Grindsted Å nedstrøms dambruget.

Der fastsættes på ovenstående baggrund vilkår til iltmætning, jf. Dambrugsbekendtgørelsens bilag 7, idet kravet til iltmætning i vilkår 10 i den eksisterende miljøgodkendelse samtidig meddeles bortfaldet.

Egenkontrol

I Nørå Dambrugs eksisterende miljøgodkendelse er der i vilkår 22 fastsat krav til egenkontrol, og i vilkår 23 er der krav til udvidet egenkontrol i forsøgsperio-

den for modeldambruget. Vilkår 23 var kun gældende i de to første driftsår efter ombygningen til modeldambrug.

Med revurderingsafgørelsen meddeles vilkår 22 og 23 bortfaldet, idet kravene til egenkontrol erstattes af krav i henhold til gældende Dambrugsbekendtgørelse, jf. nedenfor.

I overensstemmelse med Dambrugsbekendtgørelsens § 13 stk. 1, nr. 1 og 4, fastsættes der vilkår for prøveudtagning og analyse jf. bekendtgørelsens bilag 4.

I henhold til Dambrugsbekendtgørelsens § 13 stk. 2, nr. 1 og 2 skal der fastsættes vilkår om, at der inden for hver driftsperiode på 1 år (365 dage +/- 15 dage) skal udtages 26 prøvesæt af det samlede vandindtag og 26 prøvesæt af det samlede vandudtag, og at prøveudtagningen skal fordeles jævnt over driftsperioden. Under forudsætning af, at dambruget udelukkende anvender vandindtag fra dræn- eller grundvand og skal måle vandindtaget med en målenøjagtighed på +/- 5 %, samt at koncentrationerne i de udtagne prøver på indløbsvandet er stabile, nedsættes antallet af prøvetagninger på indløbsvandet efter 1 år til 12 prøver..

Da Nørå Dambrug allerede opfylder betingelserne for det reducerede prøvetagningsprogram, fastsættes vilkår om 12 årlige prøveudtagninger.

I overensstemmelse med Dambrugsbekendtgørelsens § 13 stk. 1, nr. 5, fastsættes der vilkår om, at resultatet af prøverne samt supplerende oplysninger skal være kommunalbestyrelsen i hænde senest 4 uger efter, at prøverne er udtaget

Supplerende vurdering af næringsstofbelastning

I forhold til miljømålsfastsatte overfladevandsområder må kommunen i henhold til Indsatsbekendtgørelsens¹³ § 8 ikke træffe afgørelser, der indebærer en forringelse af tilstanden, og afgørelsen må ikke hindre opfyldelse af det fastlagte miljømål, herunder gennem de foranstaltninger, der er fastlagt i indsatsprogrammet.

Miljøstyrelsen har i et orienteringsbrev til dambrugskommuner¹⁴ om miljøgodkendelse og vandplaner anført, at det vil være tilstrækkeligt, at kommunen fastsætter vilkår svarende til opfyldelse af Dambrugsbekendtgørelsens bilag om indretning for at sikre indsatsen over for et dambrugs udledning af kvælstof (og som udgangspunkt også fosfor og organisk materiale), men at kommunen dog skal foretage en konkret vurdering af udledningen af fosfor og organisk materiale i hver enkelt sag.

I forhold til afgørelser om revurdering af dambrug fremgår af afsnit 8.1 i vejledningen¹⁵ til Indsatsbekendtgørelsen, at revurdering af miljøgodkendelser og udledningstilladelser, som på uændrede eller skærpede vilkår viderefører virk-

---

¹³ BEK nr. 449 af 11/04/2019 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter

¹⁴ Orientering til kommunerne om miljøgodkendelse af ferskvandsdambrug i relation til vandplanerne, februar 2012

¹⁵ Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter, Miljøstyrelsen, Juli 2017

somhedens hidtidige ret til at udlede næringsstoffer eller miljøfarlige forurenede stoffer til vandforekomster, anses ikke for at udgøre en afgørelse omfattet af bekendtgørelsens § 8, stk. 2 og 3.

Det er Billund Kommunes vurdering, at denne revurderingsafgørelse for Nørå Dambrug ikke medfører en forøgelse af dambrugets udledning af næringsstoffer, hvorfor der ikke skal foretages vurdering af næringsstofudledningen i relation til Indsatsbekendtgørelsens § 8. I nedenstående afsnit 9.4 er der taget stilling til udledningen af medicin og hjælpestoffer, herunder i relation til Indsatsbekendtgørelsens § 8.

9.4 Spildevand – Udledning af medicin og hjælpestoffer

Eksisterende forhold

I Nørå Dambrugs eksisterende miljøgodkendelse er der i vilkår 12 fastsat grænseværdier for koncentrationen af medicin og hjælpestoffer i udledningen, og med henblik på at sikre overholdelse af disse grænseværdier, er der i vilkår 13 fastsat max. værdier for doseringen af de enkelte stoffer, samt for hvilken andel af anlægget, der må behandles samtidigt.

I vilkår 14 er det fastsat, at dambruget efter den 1. april 2005 ikke må udlede stoffer jf. vilkår 12, med mindre der inden er opnået en ny tilladelse. Der er ikke efterfølgende meddelt en ny tilladelse, og vilkår 14 er videreført uændret i Billund Kommunes afgørelse 2009.

I nedenstående tabel fremgår oplysninger fra indberetningssystemet NemPULS om Nørå Dambrugs forbrug af hjælpestoffer i perioden 2015 – 2018.

År	Calciumhydroxid	Formaldehyd	Salt	Kloramin T	Kobbersulfat	Eddikesyre	Pereddikesyre	Brintoverilte	Jod	Natriumhydroxyd	Natriumpercarbonat
	kg	Kg	kg	Kg	Kg	kg	Kg	l	kg	kg	Kg
2018	45.625	9.760	194.000	250	6	0	0	3.080	0	1.170	250
2017	45.700	7.663	70.000	200	13	0	0	0	0	0	780
2016	45.240	8.118	80.000	100	50	0	98	1.511	0	0	525
2015	29.985	5.576	0	50	6	116	105	245	0	0	0
Gen. Snt.	41.638	7.779	86.000	150	19	29	51	1.209	0	293	389

Tabel 4: Dambrugets forbrug af hjælpestoffer i perioden 2015 – 2018

Stoffer med rød skriftfarve er ikke omfattet af virksomhedens eksisterende miljøgodkendelser.

I nedenstående tabel fremgår oplysninger fra indberetningssystemet VetStat om Nørå Dambrugs forbrug af medicin i perioden 2014 – 2018.

Udl.dato	CHR-nr.	Præparat	Varenr.	Mængde	Enhed	Kilde
08-08-2014	103635	TRIBRISSEN FORTE VET. 40% premix	450684	5250	g	Foder
25-08-2014	103635	TRIBRISSEN FORTE VET. 40% premix	450684	22500	g	Foder
18-10-2014	103635	TRIBRISSEN FORTE VET. 40% premix	450684	15000	g	Foder
27-11-2014	103635	TRIBRISSEN FORTE VET. 40% premix	450684	7500	g	Foder
18-05-2017	103635	BRANZIL VET. 100 % Oralt pulver	062262	1000	g	Apotek
18-06-2018	103635	BRANZIL VET. 100 % Oralt pulver	062262	1000	g	Apotek
03-07-2018	103635	BRANZIL VET. 100 % Oralt pulver	062262	1000	g	Apotek
16-07-2018	103635	NEOPRIDIMET 600+120 mg/g premix	686243	2499	g	Foder
23-07-2018	103635	NEOPRIDIMET 600+120 mg/g premix	686243	7497	g	Foder
07-08-2018	103635	BRANZIL VET. 100 % Oralt pulver	062262	3000	g	Apotek
05-11-2018	103635	BRANZIL VET. 100 % Oralt pulver	062262	2000	g	Apotek
05-11-2018	103635	NORFENICOL 300 mg/ml inj.	158109	1700	ml	Apotek
05-11-2018	103635	NORFENICOL 300 mg/ml inj.	158109	5000	ml	Apotek

Tabel 5: Dambrugets forbrug af medicin i perioden 2014 – 2018

På ovenstående baggrund har virksomheden i forbindelse med revurderingen ansøgt om anvendelse af medicin og hjælpestoffer, som fremgår i nedenstående afsnit.

Ansøgt anvendelse af medicin og hjælpestoffer

I ansøgningen er der i en tabel opstillet en oversigt over medicin og hjælpestoffer, som ønskes anvendt på Nørå Dambrug, jf. nedenfor.

Stofstype	Stofgruppe	Stof	Mulig udledning til recipient
Medicin	Antibiotika	Amoxicillin	+
		Florfenicol	+
		Oxolinsyre	+
		Oxytetracyclin	+
		Sulfadiazin	+
		Trimethoprim	+
	Anthelmintika	Albendazol	-
	Bedøvelsesmidler	Benzocain	÷
		Tricain	÷
	Vacciner	Forskellige	÷
Hjælpestoffer	Vand-desinfektionsmidler	Brintoverilte	+
		Formalin	+
		Iod	-
		Natriumpercarbonat	+
		Kloramin-T	+
		Kobbersulfat	+
		Natriumklorid	+
	Desinfektionsmidler (støvler, udstyr, damme)	Kaliumperoximonosulfat Natriumalkylbenzensulfonat Sulfaminsyre (Virkon S)	÷
		Forskellige iod -produkter	÷
		Hydratkalk	÷
Desinfektion æg	Buffodine	+	

Tabel 6: Ansøgt anvendelse af medicin og hjælpestoffer

I nedenstående tabel er der oplyst om anvendelsen af de enkelte stoffer.

Stofstype	Stofgruppe	Stof	Anvendelsesmåde
Medicin	Antibiotika	Amoxicillin	Stoffet i blandes foderet. Enten på foderfabrik eller på dambruget. Doserer ifølge dyrlægens anvisninger. Medicinfoderet udfodres til fiskene i det antal dage som dyrlægen har angivet.
		Florfenicol	
		Oxolinsyre	
		Oxytetracyclin	
		Sulfadiazin	
		Trimethoprim	
	Bedøvelsesmidler	Benzocain	Bruges ved i kar at blande den forskrevne mængde stof med vand. Opløsningen ledes ikke til recipient efter brug.
		Tricain	
	Vacciner	Forskellige	Der kan være tale om dypning, iblanding i foder eller stikvaccinering. Der vil ikke blive <u>tilledt</u> recipient overskydende vaccineopløsning. Kun godkendte vacciner vil blive anvendt.
	Hjælpemidler	Vanddesinfektionsmidler	Brintoverilte
Benzalkoniumklorid			
Formalin			
Iod			
Kaliumpermanganat			
Kloramin-T			
Kobbersulfat			
Natriumklorid			
Desinfektionsmidler (støvler, udstyr)		Kaliumperoximonosulfat	Bruges i fodbade eller ved <u>påsprøjtning</u> af udstyr. Der vil ikke ske tilledning til recipienten
		Natriumalkylbenzensulfonat	
	Sulfaminsyre (Virkon S)		
	Forskellige <u>iod-produkter</u>		
Desinfektion damme	Hydratkalk (Calciumhydroxyd) og Natriumhydroxyd	Bruges i forbindelse med desinfektion af opdrætsenheder (uden vand). Der vil ikke ske tilledning til recipienten.	
Desinfektion æg	Buffodine	Midlet blandes med vand i balje. Opløsningen vil efter brug ikke blive <u>tilledt</u> recipient.	

Tabel 7: Oplysninger om anvendelsen af medicin og hjælpestoffer

Virksomheden har oplyst, at der ikke ansøges om anvendelse af Albendazol. Ud over hjælpestofferne anført i tabel 6 har virksomheden ansøgt om anvendelse af pereddikesyre.

I ansøgningen er der redegjort for udledning i forbindelse med vandbehandling med mediciner og hjælpestoffer anført i tabel 8 i nedenstående afsnit.

Ud over vandbehandling med stofferne i tabel 8 kan der på dambruget anvendes stoffer til desinfektion af udstyr og bedøvelse af fisk, som ikke giver anledning til udledning til overfladevand, grundvand eller jorden.

I den forbindelse anvendes jod-produkter udelukkende til desinfektion af redskaber og fodtøj, hvor der ikke ledes jod til recipienten.

Natriumperkarbonat bruges til tider i forbindelse med rengøring af biofiltre. Virkningen af natriumperkarbonat kan sidestilles med brugen af brintoverilte, idet der i vand sker en afgivelse af brintoverilte $2 \text{Na}_2\text{CO}_3 \cdot 3\text{H}_2\text{O}_2 \rightarrow 2 \text{Na}_2\text{CO}_3 + 3\text{H}_2\text{O}_2$. Natriumkarbonat forekommer naturligt i vandmiljøet, og har ingen økologisk effekt. Ved rengøring vil den tilsatte mængde perkarbonat reagere færdig, så der ikke sker udslip af det aktive stof til recipienten. Natriumperkarbonat anvendes i husholdningen til flere formål. Det indgår f.eks. som en væsentlig del i de midler, som bruges til maskinopvask.

Miljøkvalitetskrav

I henhold til Dambrugsbekendtgørelsens § 12, stk. 1, nr. 7, skal kommunen i godkendelsen bl.a. fastsætte vilkår om maksimale udledninger pr. døgn af me-

dicin og hjælpestoffer, jf. Dambrugsbekendtgørelsens bilag 8 og Miljøkvalitetskravsbekendtgørelsen¹⁶.

Det fremgår af § 6 i Miljøkvalitetskravsbekendtgørelsen, at miljømyndigheden i afgørelser omfattet af bekendtgørelsen bl.a. skal sikre overholdelse af de miljøkvalitetskrav, der er fastsat i bilag 2 til Miljømålsbekendtgørelsen¹⁷.

Grænseværdierne i Miljømålsbekendtgørelsen er opdelt i et generelt miljøkvalitetskrav (MKK) og en maksimumkoncentration (KMKK), og der er opstillet grænseværdier for ferskvand og for saltvand (marint vandmiljø).

Ved et miljøkvalitetskrav forstås i henhold til Miljøkvalitetskravsbekendtgørelsen den koncentration af et bestemt forurenende stof eller gruppe af forurenende stoffer i vand, sediment eller biota, som ikke må overskrides af hensyn til beskyttelsen af menneskers sundhed og miljøet.

Det generelle miljøkvalitetskrav (MKK), skal som årsgennemsnit være opfyldt i det berørte vandområde til beskyttelse mod kronisk effekt, og miljøkvalitetskravet udtrykt som højeste tilladte koncentration (KMKK) skal som maksimumkoncentration være opfyldt i det berørte vandområde til beskyttelse mod akut effekt.

De relevante miljøkvalitetskrav kan ses i nedenstående tabel.

Stof	Generelt kvalitetskrav Fersk / (marin) (µg/l)	Maksimumkoncentration Fersk / (marin) (µg/l)
Formaldehyd	9,2 A	46
Brintoverilte	10 A	100
Pereddikesyre	Intet miljøkvalitetskrav	Intet miljøkvalitetskrav
Kloramin-T	5,8 / (0,58)	5,8
Kobber	1 A	2 A
Salt (NaCl)	Intet miljøkvalitetskrav	Intet miljøkvalitetskrav
Oxytetracyklin	10	21
Amoxicillin	0,078	0,37
Sulfadiazin	4,6	14
Trimethoprim	100 / (10)	160
Oxylinsyre	15	18
Florfenicol	7 / (2,1)	21 / (3,4)

Tablet 8: Relevante miljøkvalitetskrav

For de værdier, der er markeret med et A, gælder, at miljøkvalitetskravet er den anførte koncentration tilføjet den naturlige baggrundskoncentration. For stofferne kloramin-T, florfenicol og trimethoprim er det marine krav ligeledes angivet i parentes, da det marine krav har betydning for fastsættelsen af udledningskravet for disse stoffer ved dambruget.

Risikovurdering

I overensstemmelse med § 6 i Miljøkvalitetskravsbekendtgørelsen er det i MKN-104-00120 af 26.03.08 og i Miljøstyrelsens retningslinjer til kommunerne

¹⁶ BEK nr. 1433 af 21/11/2017 om krav til udledning af visse forurenende stoffer til vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og havområder

¹⁷ BEK nr. 1625 af 19/12/2017 om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand

af 19.12.08 anført, at en vurdering vedrørende overholdelse af miljøkvalitetskravene også skal inddrage risikoen for udledningsbidrag fra andre udledere af medicin og hjælpestoffer i det pågældende vandområde.

Billund Kommune er bekendt med, at der vil kunne forekomme bidrag fra andre dambrug, som udleder medicin og hjælpestoffer til de samme vandsystemer som Nørå Dambrug. Der har i mange år været udledninger fra Grindstedværket til Grindsted Å. Åen er herved blevet tilført et meget stort antal kemiske stoffer i forskellige mængder og over forskellige tidsforløb, herunder stoffer, der typisk anvendes som medicin og hjælpestoffer på dambrug. Der er herved ophobet stoffer i ukendt omfang i sedimenterne, herunder stoffer som fortsat kan afgives til vandfasen, og det kan ikke afvises, at der er stoffer til stede i vandløbet, som kan have kumulerende virkning i forhold til dambrugenes anvendelse af medicin og hjælpestoffer. Det er dog ikke muligt på det foreliggende grundlag at identificere og kvantificere sådanne potentielle bidrag på et validt grundlag, hvorfor Billund Kommune ikke finder, at der grundlag for at inddrage betragtninger omkring kumulation med bidrag fra denne forureningskilde. Billund Kommune har herudover ikke kendskab til andre kilder.

Miljøstyrelsen anfører i ovennævnte retningslinjer, at der er begrænset viden om evt. bidrag fra andre kilder end dambrug. Styrelsen anbefaler, at kommunen kontakter det lokale miljøcenter som vandmyndighed med henblik på at tilvejebringe det bedste skøn.

I forbindelse med udarbejdelse af nedennævnte risikovurdering for Varde Å-systemet, blev det nu nedlagte Miljøcenter Ribe anmodet om udtalelse vedrørende baggrundskoncentrationer i vandløbssystemet. Miljøcenter Ribe oplyste i den forbindelse, at de ikke havde kendskab til, at der er lavet målinger af de relevante stoffer (medicin og hjælpestoffer) i Varde Å-systemet eller Vadehavet. Centret havde således ikke konkret viden om eventuelle baggrundskoncentrationer.

Miljøcenter Ribe oplyste samtidig, at den naturlige baggrundskoncentration for de fleste dambrugsrelaterede stoffer generelt må anses for at være lig nul eller ubetydelig i forhold til et miljøkvalitetskrav. En undtagelse er de stoffer, der naturligt forekommer i vandmiljøet, som formaldehyd, kobber, jod og brintoverilte. For disse stoffer er miljøkvalitetskravene fastsat som en tilføjede værdi i forhold til den naturlige baggrundskoncentration.

I risikovurderingen er der foretaget en vurdering af risici vedrørende stofsammenfald mellem dambrug og andre potentielle udledere i oplandet til Varde Å-systemet (virksomheder, renseanlæg og spildevandsudledning fra det åbne land), hvor det er konkluderet, at baggrundskoncentrationen af de stoffer, der ønskes anvendt på dambrug, indtil videre kan vurderes at være uden betydning eller ikke tilstrækkelig belyst til at kunne benyttes i en vurdering af den samlede påvirkning.

I Billund Kommunes tilladelse til udledning af medicin og hjælpestoffer fra Nørå Dambrug, skal der således - for hele vandløbssystemet, hvori dambruget er beliggende - inddrages en risikovurdering, hvor udledningsbidraget fra øvrige dambrug indgår. I dette tilfælde er det Varde Å-systemet, hvor der også skal

tages højde for, at Varde Å har udløb i Vadehavet. Niras har på opdrag fra Bilund Kommune og de andre kommuner, der har dambrug i Varde Å systemet, udarbejdet en risikovurdering på medicin og hjælpestoffer¹⁸.

I risikovurderingen er tilladelige mængder af medicin og hjælpestoffer, der kan udledes til vandløbene, beregnet på baggrund af det generelle miljøkvalitetskrav (MKK) og maksimumkoncentrationen (KMKK) for de enkelte stoffer, længden af behandlingstiden, vandføringen i det vandløb der udledes til og stofferne nedbrydelighed.

Derudover er der taget højde for, at der kan forekomme samtidig behandling og resulterende udledning fra dambrug, der udleder til samme vandløb. Hvis der forekommer samtidighed i udledningerne, må det enkelte dambrug reducere sin udledning, så det sikres at MKK og KMKK ikke overskrides i vandløbet. Dette sker ved, at der fastsættes reducerede MKK og KMKK (MKK_{red} og $KMKK_{red}$).

Kommunerne i Varde Å-systemet har på baggrund af risikovurderingen besluttet at tildele dambrugene beliggende i systemet en kollektiv tildeling af MKK og KMKK, således at de enkelte dambrug tildeles en andel heraf, som afhænger af, hvor mange andre dambrug, der bidrager til belastningen i vandløbssystemet.

Fordelingsnøglen er udarbejdet under den konservative antagelse, at alle dambrug i hele vandløbssystemet behandler samtidig, og at et dambrugs udledning altid føres videre nedstrøms i vandløbet og adderes til den delmængde, der kommer fra det næste dambrug osv.

For de enkelte vandløb og vandløbssystemer (Ansager Å, Grindsted Å og Holme Å), der løber til selve Varde Åens hovedløb, er fordelingsnøglen for de enkelte dambrug lavet, så der ikke vil forekomme overskridelse af miljøkvalitetskravet, såfremt alle dambrugene i hvert af de enkelte delvandløb behandler samtidig. Fordelingssystemet indebærer, at der også er grundlæggende overholdelse af miljøkvalitetskravet i selve Varde Åens hovedløb.

Reduktionsfaktoren for Nørå Dambrug er på den baggrund fastsat til 0,33, da der i samme vandløbssystem ligger to andre dambrug (Løvlund Dambrug og Utoft Dambrug), som er tildelt samme reduktionsfaktor, så dambrugene samlet påvirker åen med 100 % af miljøkvalitetskravet.

Udledninger fra brug af medicin

I ansøgningens beregninger af medicinbehandling er der for hvert stof forudsat forskellige antal behandlingsdage og dosis af det pågældende stof pr. kg fisk, på hvilken baggrund den maksimale mængde fisk (kg), der kan behandles pr. dag, er beregnet, idet miljøkvalitetskravene udgør loftet ved opblanding i et vandflow på 40 l/s og en Q_{mm} (medianminimumsvandføring) for vandløbet på 1.100 l/s, og en Q_{mm} ved overgangen til saltvand på 6.658 l/s.

---

¹⁸ RISIKOVURDERING FOR VARDE Å-SYSTEMET, SAMT VADEHAVET
- Brug og udledning af medicin og hjælpestoffer, NIRAS, August 2010.

I overensstemmelse med ovennævnte risikovurdering er der for både ferskt og marint vandområde regnet med en maksimal opblandingsandel på 33 %, svarende til, at der opereres med et reduceret miljøkvalitetskrav. Som det fremgår af stambladet efter indledningen i denne afgørelse er Grindsted Ås medianminimumsvandføring nedstrøms dambruget 1.050 l/s. I ansøgningens beregninger er der i stedet anvendt en vandføring på 1.100 l/s, da det er dette grundlag, som er anvendt i risikovurderingen.

Beregningerne viser for hver medicintype den maksimale mængde fisk, der kan behandles pr. dag ved de forskellige dosis indenfor rammerne af miljøkvalitetskravene, idet omsætningsrater og udledningsperioder fra Dambrugsbekendtgørelsens bilag 8 er anvendt. Resultaterne er vist i bilag 7.

Udledninger fra brug af hjælpestoffer

Ansøger har oplyst, at der i ansøgningens beregninger af omsætning og udledning af hjælpestoffer er forudsat følgende:

Sættefiskanlægget er 47 m langt og 12 m bredt. Det giver et overfladeareal på 564 m². Med en vanddybde på 1,5 m bliver anlæggets vandvolumen på 846 m³. Tilsvarende er produktionsanlægget 160 m langt og 12 m bredt. Det giver et overfladeareal på 1.920 m². Med en vanddybde på 1,5 m bliver anlæggets vandvolumen på 2.880 m³.

Volumenet er anlæggets totale volumen. Med en recirkulering af vand på over 90 % vil der ikke kunne differentieres mellem omsætningen i den del af vandfasen, som befinder sig i selve opdrætsbassinerne og vandfasen i biofilteret. Arealomsætningen vil heller ikke afvige mellem de to afdelinger. Den beregnede omsætning i biofilteret er udelukkende den, som kan relateres til filterfyldningen.

Ved beregning af vandets opholdstid i de enkelte anlæg, er der forudsat et vandindtag på 30 l/s, hvor dette har været ca. 25 l/s som gennemsnit for de seneste år. Det er endvidere forudsat, at sættefiskanlægget drives med 10 l/s, Opdrætsanlægget med 15 l/s og leverdammene med 5 l/s.

Vandets opholdstid i produktionsanlægget bliver $2880 / (0,015 \times 3600) = 53,3$ timer. Vandets opholdstid i sættefiskanlægget bliver $846 / (0,010 \times 3600) = 23,5$ timer.

Under forsøgsordningen for modeldambrug har DMU opmålt lagunen til 6.700 m² med en middeldybde på 0,8 m. Ved denne opgørelse og en vandføring på 30 l/s bliver vandets opholdstid på 49,6 timer.

Formalin, brintoverilte og pereddikesyre

Ansøgningens beregninger vedrørende udledning af hjælpestoffer er vist i bilag 8. Beregningerne viser den omsætning, der sker af formaldehyd, brintoverilte og pereddikesyre i sættefiskanlægget og produktionsanlægget og efterfølgende i lagunen ud fra omsætningsraterne i Dambrugsbekendtgørelsens bilag 8. I beregningerne er anført en opholdstid på 23,5 timer, 53 timer og 49,6 timer i hhv. sættefiskanlægget, produktionsanlægget og lagunen.

Beregningerne viser, at behandling med formaldehyd, brintoverilte og poredi-
kesyre i et omfang som svarer til de beregnede stofomsætninger i anlæggene
ikke medfører udledning af stoffer fra anlægget til Grindsted Å, hvis der ikke til-
føres yderligere stoffer indenfor de forudsatte opholdstider i anlæggene.

Blåsten og kloramin-T

I ansøgningen er der lavet beregninger (se bilag 8) af behandling i sættefiske-
anlægget med 120 g blåsten og med 220 g kloramin-T med et indhold af aktive
stoffer på hhv. 25,5 % og 80,8 %, og for behandling i produktionsanlægget med
250 g blåsten og med 500 g kloramin-T med et tilsvarende indhold af aktive
stoffer. Der er i beregningerne forudsat et vandskifte på hhv. 10 l/s og 15 l/s i de
to anlæg.

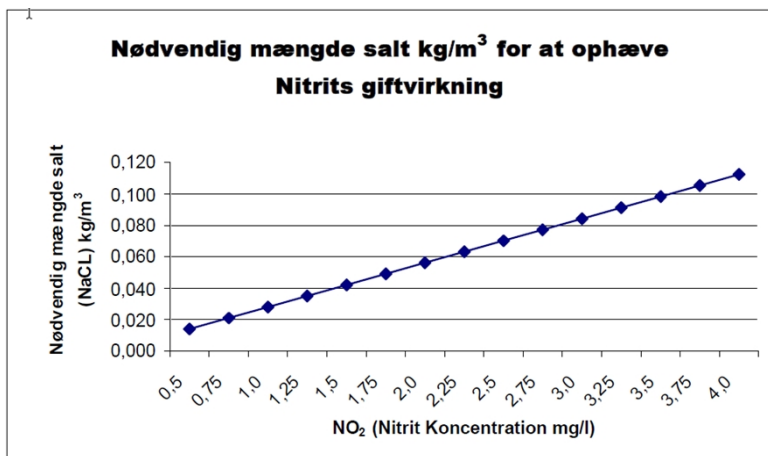
Den maksimale koncentration af kobbersulfat ved opblanding i recipienten vil
ifølge beregningerne være på 0,33 µg/l, hvor MKK er på 1 µg/l. For Kloramin-T
viser beregningerne, at den maksimale koncentration ved opblanding i recipien-
ten vil være på 1,91µg/l, hvor MKK er på 5,8 µg/l. Pga. reduktionsfaktoren på
33 % er de gældende kvalitetskrav for Nørå dambrug i stedet på hhv. 0,33 µg/l
og 1,94 µg/l.

Der sker ingen omsætning af kobbersulfat eller kloramin-T, hverken i dambru-
get eller i recipienten, hvorfor stofferne i princippet føres videre til Vadehavet.
For kobber er MKK for marint vand det samme som i ferskvand, mens MKK for
kloramin-T er en faktor 10 lavere (0,58 µg/l). Da Q_{mm} (medianminimumsvandfø-
ring) for vandløbet er på 1.050 l/s og Q_{mm} ved overgangen til saltvand (fjorden)
er på 6.658 l/s, vil koncentrationen af kloramin-T ved udløbet til Vadehavet kun
være fortyndet ca. 6 gange. For at kunne overholde MMK for marint vand er der
derfor ansøgt om reduceret dosering med kloramin-T i forhold til, hvad MKK for
vandløbet giver mulighed for. I ansøgningen er der lavet beregninger, som vi-
ser, at det reducerede kvalitetskrav for marint vand kan overholdes, hvis der
behandles med 135 og 300 g kloramin-T i hhv. sættefiskeanlægget og produk-
tionsanlægget.

På den baggrund ansøges om, at dambruget kan udføre behandling med kob-
bersulfat og kloramin-T i de ansøgte mængder og med den ansøgte procedure,
idet denne mængde ikke overskrides for det samlede dambrug uanset evt.
samtidig behandling i sættefiskeanlægget og produktionsanlægget.

Behandling med salt

På dambrug anvendes salt primært til at undgå påvirkning af fiskene ved even-
tuelt forhøjede nitritniveauer i opdrætsvandet. I tilfælde af forhøjede nitritniveau-
er i opdrætsvandet tilsættes salt i mængder som vist i efterfølgende graf og ta-
bel.

Tabel 9: Graf over salttilsætning

[NO ₂] mg/l	Kg salt/m ³
0,5	0,014
0,75	0,021
1,0	0,028
1,25	0,035
1,5	0,042
1,75	0,049
2,0	0,056
2,25	0,063
2,5	0,070
2,75	0,077
3,0	0,084
3,25	0,091
3,5	0,098
3,75	0,105
4,0	0,112

Tabel 10: Tabel over salttilsætning

Hvis der f.eks. måles nitritkoncentration på 1,5 mg/l i et anlæg på 1000 m³ produktionsvolumen, fremgår af grafen/tabellen, at der skal anvendes 0,042 kg salt/m³. Den samlede mængde salt, der skal anvendes, kan herefter beregnes til: 1000 m³ * 0,042 kg salt/ m³ = 42 kg salt til hele anlægget, for at ophæve nitrits giftvirkning.

Ved behandling af et opdrætsanlæg for en nitritkoncentration på 1,5 mg/l, vil der ved et vandindtag på 15 l/s udledes 15 x 0,042 g/l = 0,63 g salt/s. Ved medianminimumsvandføringen på 1.050 l/s giver det en saltkoncentration i Grinsted Å på 0,0006 g/l, hvor grænsen for ferskvand er 0,5 g/l. Brug af salt til at modvirke effekten af nitrit i vandet, må under disse omstændigheder betragtes som uproblematisk.

Salt kan også anvendes ved behandling af parasitter. Her anvendes koncentrationer mellem 1 og 9 ‰. Behandlingen foretages efter dyrlægens anvisning.

Ved behandling af parasitter i et anlæg med 1 – 9 ‰ salt, vil saltudledningen i værste fald være 15 x 9 g/l = 135 g/s. I åen giver dette en koncentration på 0,13 g/l, når der ses bort fra fortynding i lagunen. Igen ligger den resulterende saltkoncentration under grænsen for saltindholdet i ferskvand. Ved behandling af parasitter vil man dog normalt nedsætte vandindtaget i behandlingsperioden og

en saltkoncentration på 9 ‰ anvendes reelt ikke. Ved en mere almindelig saltkoncentration på 4,5 ‰ og et vandindtag på 10 l/s til anlægget, bliver saltudledningen på 45 g/s, svarende til en maksimal saltpåvirkning af åen på 0,04 g/l ved medianminimum.

Ved forebyggelse af skader fra forhøjede nitritniveauer opretholdes der ofte en normal vandudskiftning i anlæggene og salttilsætningen sker kontinuert. Ved behandling af parasitangreb lukkes der helt eller delvist for anlæggenes vandtilførsel i behandlingsperioden, så der er tale om en engangstilsætning af salt.

Billund Kommunes vurdering

Dambrug, der ønsker at bruge og udlede rester af mediciner og hjælpestoffer til vandområder efter behandling af fisk med stofferne inde på dambruget, skal have tilladelse hertil i henhold til § 34 stk. 4 i Miljøbeskyttelsesloven.

Dambrugets behov for medicin og hjælpestoffer

Dambrugets forbrug af medicin og hjælpestoffer i de seneste år fremgår af tabellerne i ovenstående afsnit "Eksisterende forhold".

I den principielle afgørelse MKN-104-00120 af 26.03.08 anfører Natur- og Miljøklagenævnet, at godkendelsesmyndigheden skal foretage en vurdering af, i hvilket omfang de ansøgte stofmængder svarer til dambrugets behov.

Klagenævnet anfører endvidere, at dambrug er underlagt et behandlingskrav efter dyreværnsloven, men at behandlingen ikke må overskride kravene i miljøgodkendelsen, hvorfor en evt. overskydende mængde fisk, der i tilfælde af sygdomsudbrud ikke kan behandles i overensstemmelse med dyreværnslovens krav, må sendes til destruktion eller lignende.

I dambrugsvejledningens bilag F og i Miljøstyrelsens retningslinjer til kommunerne af 19.12.08¹⁹ fremgår, at mediciner og hjælpestoffer har forskellig virkning overfor forskellige behandlingsbehov og de konkrete konditioner, der er til stede i behandlingssituationen, og at ensidigt brug af midler kan medføre tolerance og resistens, hvorfor det er nødvendigt at kunne bringe flere former for midler i anvendelse.

Ansøger anfører, at Dyreværnsloven forpligter dambrugeren til at behandle syge fisk. Det må endvidere forventes, at der inden for EU vedtages tilsvarende retningslinjer i forbindelse med fiskeopdræt. For nuværende foreligger der et revideret udkast til rekommandation om opdræt af fisk fra Europarådet. I udkastets artikel 6, stk. 4 anføres: "If fish appear not to be in good health, or are showing abnormal behavior, the person responsible for their care shall act promptly to establish the cause and take remedial action, if necessary with the assistance of a veterinarian or other expert." På dette grundlag vil det være nødvendigt med et spillerum for anvendelse af medicin og hjælpestoffer, der tilgodeser de dyreetiske krav.

---

¹⁹ Retningslinjer for dambrugenenes anvendelse og udledning af medicin og hjælpestoffer, Miljøministeriet, 19.12.08

Det er Billund Kommunes vurdering, at de mediciner og hjælpestoffer, som der ønskes mulighed for at anvende, ligger indenfor rammerne for, hvad der normalt bruges på et dambrug af den pågældende type, og at dambruget kan have et reelt behov for at anvende de ansøgte stoffer. På den baggrund tillades anvendelse af de ansøgte typer af mediciner og hjælpestoffer, bortset fra kobber, jf. betragtningerne i nedenstående afsnit "Supplerende vurdering af belastningen fra udledning af medicin og hjælpestoffer".

BAT

Udledning af medicin og hjælpestoffer skal iht. Miljøkvalitetskravsbekendtgørelsens § 5 begrænses ved hjælp af den bedste tilgængelige teknik (BAT).

I MKN-104-00120 af 26.03.08 og i Miljøstyrelsens retningslinjer til kommunerne af 19.12.08 anføres i den forbindelse, at dambrugets generelle indretning og drift har betydning for mulighederne for at begrænse brugen af medicin og hjælpestoffer.

I den forbindelse er der i godkendelsen bl.a. stillet vilkår, som implementerer BAT-krav, jf. ovenstående afsnit 9.2 og 9.3. I de nævnte referencer anfører klagenævnet og styrelsen, at BAT herudover omfatter, at der i driften indgår konkrete foranstaltninger til sikring af:

- Maksimal besætningstæthed
- Sikring af optimale ilt- og gstryksforhold i produktionsanlægget
- Skånsom håndtering af fiskene
- Styring af hygiejne internt

Det er videre anført, at et dambrugs indretning bør omfatte iltmålere, så iltniveauet hele tiden kan kontrolleres og tekniske foranstaltninger til iltning af vandet kan aktiveres, hvis iltniveauet fluktuerer eller falder til kritiske værdier.

Herudover bør der foretages:

- Vaccination imod rødmundsyge og andre fiskesygdomme, herunder revaccination ved faldende immunitet.
- Foranstaltninger til rensning af indløbsvandet.
- Anvendelse af immunstimulerende stoffer.
- Foranstaltninger til begrænsning af foderspild og suspenderet stof.

Ansøger har i den forbindelse anført, at besætningstætheden i sig selv ikke siger noget entydigt om fiskevelfærd. Den maksimale tæthed er afhængig af bl.a. vandkvalitet, gstryksforhold, iltforhold og temperaturforhold. Tests ved DTU-Aqua har vist begyndende tegn på stress ved tætheder på op mod 140 kg/m³. Dambruget kommer ikke i nærheden af denne værdi. Ved få kg fisk pr. m³ kan der opstå problemer med nervøse fisk, som er vanskelige at fodre, og det er samtidig svært at oprethold en god damhygiejne.

Sikring af optimale ilt- og gstryksforhold i produktionsanlægget sker ved at forsyne fiskene med frisk vand i størst mulig mængde, mekanisk beluftning og tilsætning af ren ilt. Friskvandsforsyningen kan være begrænset af vandindvindingsstilladelsen og hensynet til minimering af dambrugets stofudledning.

Iltniveauet i dambruget måles med håndiltmåler. Målingerne foretages flere steder på dambruget. Målehyppigheden afhænger af de aktuelle forhold. Hele anlæggets iltforsyning og afgangning er baseret på tekniske foranstaltninger, som kan reguleres efter behov.

Om skånsom håndtering af fiskene oplyser ansøger, at det under udfiskning undgås at trænge fiskene for tæt sammen, og at der sikres en tilstrækkelig forsyning af frisk vand og ilt. Al transport af levende fisk foregår i vand, hvor der opretholdes en god iltforsyning.

Styring af hygiejne internt sker ved, at udstyr desinficeres efter brug, og det sikres, at der ikke er skadelige slamaflejringer i damme og kanaler.

Alle fisk vaccineres mod Rødmundsyge ved en vægt på 4 – 5 g/stk.

Indløbsvandet renses for jern, inden det anvendes. Der er ikke andre kendte stoffer i det anvendte grundvand, som kan skade fiskene.

Om anvendelse af immunstimulerende stoffer oplyser ansøger, at foderfirmaerne tilsætter immunstimulerende stoffer i varieret omfang til de forskellige fodertyper.

Foderspild og dermed unødigt belastning med suspenderet stof undgås ved daglig observation af fiskene og deres ædelyst. Fodringen justeres på grundlag af disse observationer. Grundlæggende foregår fodringen på basis af EDB-styring, hvor hver dam får tildelt en mængde foder beregnet ud fra fiskestørrelse, samlet fiskevægt og temperatur.

Billund Kommune vurderer, at dambruget med de oplyste indretnings- og driftsmæssige foranstaltninger imødekommer BAT-betragtningerne i ovennævnte referencer. Der fastsættes vilkår om, at dambruget skal drives i overensstemmelse med det oplyste.

Overholdelse af miljøkvalitetskrav

Af Dambrugsbekendtgørelsens bilag 8 og af § 7 i Miljøkvalitetskravsbekendtgørelsen fremgår, at der ved fastsættelse af vilkår skal sikres ved beregning, at miljøkvalitetskrav for forurenende stoffer for det berørte vandområde kan opfyldes. Miljøkvalitetskravene skal overholdes, uanset om det betyder, at fiskene ikke kan behandles. Beslutning om, hvad der skal ske med den ubehandlede bestand, afklares med veterinærmyndigheden.

Medicin

I bilag 8 i Dambrugsbekendtgørelsen er der for florfenicol, oxolinsyre, sulfadiazin og trimethoprim fastsat genfindingsprocenter og længden af den periode, der går, inden 90 % af stoffet er udledt til recipienten. For amoxicillin og oxytetracyclin er genfindingsprocenten 100 %, men der er ikke fastsat en udledningsperiode. I ansøgningens beregninger af, hvor mange kg fisk, der kan behandles er udledningsperioden derfor fastsat til de 10 dage en behandling normalt varer.

Teoretisk set vil udledningen af medicinrester være størst et par dage efter, at behandlingen er startet. Herefter vil koncentrationen i udløbet fra dambruget forblive på maksimumniveauet, indtil behandlingen slutter. Når behandlingen slutter, vil koncentrationen i udløbet hurtigt falde til nær nul. Dog vil der over en periode ske en mindre udskillelse af stoffet fra fiskene. På den baggrund er det vurderet, at udledningskurven for de fleste mediciner er ret flad, og at den mængde fisk, der kan behandles, kan fastsættes ud fra kravet til den gennemsnitlige koncentration (MKK).

Billund Kommune har gennemgået beregningerne og har ingen indvendinger imod den anvendte metode. Det er kommunens vurdering, at ansøgningens beregninger er udført korrekt, og at den ansøgte anvendelse af medicin stoffer kan godkendes.

Hjælpestoffer

Virksomheden har ansøgt om tilladelse til at bruge brintoverilte, formalin (formaldehyd) og pereddikesyre, samt Kloramin-T og blåsten (kobber).

I bilag 8 i Dambrugsbekendtgørelsen er der fastsat omsætningsrater for brintoverilte, pereddikesyre og formaldehyd i vand, sediment, biofilter og plantelagune inde på dambrug. Omsætningsraterne i produktionsenhederne er i bilaget opdelt i en lineær omsætning i vandfasen udtrykt som mg/l/t, og en arealspecifik omsætning i sedimentet udtrykt som mg/m²/t.

Beregningerne viser, at der ikke vil blive udledt brintoverilte, pereddikesyre eller formaldehyd, ved den ansøgte anvendelse af stofferne.

Billund Kommune har gennemgået beregningerne og har ingen indvendinger imod den anvendte metode. Det er kommunens vurdering, at ansøgningens beregninger er udført korrekt, og at den ansøgte anvendelse af disse hjælpestoffer kan godkendes, bortset fra kobber, jf. betragtningerne i nedenstående afsnit "Supplerende vurdering af belastningen fra udledning af medicin og hjælpestoffer".

Under anvendelse af en reduktionsfaktor på 0,33 er der ansøgt om behandling af sættefiskeanlægget og produktionsanlægget med kobbersulfat og kloramin T i mængder, som sikrer, at 0,33 x MKK for ferskt og marint overfladevand overholdes, idet 0,33 x MKK for marint vand er den begrænsende faktor for kloramin-T.

Der er ikke fastsat miljøkvalitetskrav for salt. Grænsen mellem ferskvand og brakvand går ved et saltindhold på 0,5 ‰, hvor ferskvand defineres ved at have et lavere indhold. Det maksimale kvalitetskrav for drikkevand er 250 mg Cl/l og 175 mg Na/l²⁰. I ovennævnte risikovurdering af Varde Å-systemet, som Niras har udført for kommunerne i oplandet til Varde Å, er det vurderet, at behandlinger med salt, hvor koncentrationen i recipienten ikke overstiger 100 mg NaCl/l set over en 24 timers periode, og hvor koncentrationen aldrig overskrider 200 mg NaCl/l, vil sikre, at vandløbets økologi ikke påvirkes væsentligt.

---

²⁰ BEK nr. 524 af 01/05/2019 om vandkvalitet og tilsyn med vandforsyningsanlæg

Med den oplyste saltbehandling vurderes Nørå Dambrug at overholde disse grænseværdibetragtninger.

Supplerende vurdering af belastningen fra udledning af medicin og hjælpestoffer

I forhold til miljømålsfastsatte overfladevandsområder må kommunen i henhold til Indsatsbekendtgørelsens²¹ § 8 ikke træffe afgørelser, der indebærer en forringelse af tilstanden, og afgørelsen må ikke hindre opfyldelse af det fastlagte miljømål, herunder gennem de i indsatsprogrammet fastlagte foranstaltninger.

I forhold til afgørelser om revurdering af dambrug fremgår af afsnit 8.1 i vejledningen til Indsatsbekendtgørelsen, at revurdering af miljøgodkendelser og udledningstilladelser, som på uændrede eller skærpede vilkår viderefører virksomhedens hidtidige ret til at udlede næringsstoffer eller miljøfarlige forurenede stoffer til vandforekomster, ikke anses for at udgøre en afgørelse omfattet af bekendtgørelsens § 8, stk. 2 og 3.

Efter ansøgning fra virksomheden meddeles med denne afgørelse godkendelse til anvendelse af medicin og hjælpestoffer, som afviger fra det hidtil godkendte grundlag, hvorfor afgørelsen vurderes at være omfattet af Indsatsbekendtgørelsens § 8.

I henhold til § 7 og 10 i Habitatbekendtgørelsen²², skal der endvidere foretages en vurdering af, om den godkendte anvendelse af medicin og hjælpestoffer medfører, at projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000 område eller konkrete bilag IV-arter væsentligt.

Kommunen har i bilag 5 lavet en påvirkningsvurdering efter ovennævnte regelsæt.

Det fremgår af kommunens vurderinger i bilag 5, at udledningen fra Nørå Dambrug under overholdelse af godkendelsens vilkår ikke vil bevirke en forringelse af vandkvaliteten, således at udledningen ikke er til hindring for opfyldelse af målsætningen for nedstrøms vandløb eller for Vadehavet, jf. Vandområdeplanerne 2015-2021. Det er endvidere vurderet, at dambrugets udledning ikke i sig selv eller i forbindelse med andre planer eller projekter vil påvirke beskyttede arter eller Natura 2000 områder, såfremt det sikres ved vilkår, at der ikke anvendes kobber som hjælpestof på dambruget.

Virksomheden har i forbindelse med sagens behandling anført følgende bemærkninger om anvendelse af kobbersulfat:

Der søges om brug af kobbersulfat idet, der ikke findes at være belæg for at forbyde brugen i Varde Å. Det er måske ikke væsentligt, at den mængde der tillades brugt på dambrug, er relativ lav i forhold til andre kilder samt, at belastningen af Grindsted Å fra andre stoffer formodentlig er af større betydning for

---

²¹ BEK nr. 449 af 11/04/2019 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter

²² BEK nr. 1595 af 06/12/2018 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter

faunaen i Varde Å. Væsentlig er derimod, at der kan sættes spørgsmålstegn ved rapporten "Risikovurdering for Varde -systemet samt Vadehavet". Dette fremgår af vedhæftede DHI notat²³.

Det pågældende notat fra DHI har tidligere været tilsendt kommunerne i Varde Å-systemet, som i 2010 har ladet NIRAS udarbejde den omtalte risikovurdering. DHIs notat har i den forbindelse været forelagt NIRAS til vurdering, og Niras har på den baggrund udarbejdet kommentarer til notatets betragtninger²⁴.

Det er på den baggrund fortsat Billund Kommunes vurdering, at anvendelse af kobbersulfat i Varde Å-systemet kan skade flodperlemuslingen, og at der ikke kan gives tilladelse til en aktivitet, hvis der er tvivl om, hvorvidt aktiviteten kan påvirke bevaringsstatus for udpegningsgrundlaget for et Natura 2000-område. På den baggrund fastholder kommunen, at der ikke kan tillades anvendt kobber som hjælpestof på dambruget.

Vilkår

Billund Kommune har gennemgået ansøgningens behandlingsprocedurer og modelberegninger. I de tilfælde, hvor der for et stof både er ferskvands- og saltvandskvalitetskrav er der i ansøgningen redegjort for overholdelse af begge krav. Varde Å-systemet vurderes i den ovennævnte risikovurdering at være et meget stabilt og jævnt vandløb, hvor der ikke forekommer markante underskridelser af medianminimumsvandføringen, hvorfor anvendelse af en Q_{mm} på 1.100 l/s i beregningerne vurderes at være retvisende.

Det er Billund Kommunes vurdering, at ansøgningens beregninger er udført korrekt.

På baggrund af gennemgangen har kommunen stillet vilkår for virksomhedens brug af medicin og hjælpestoffer, idet der i forlængelse af ovenstående betragtninger ikke tillades anvendelse af blåsten på Nørå Dambrug. Anvendelse af medicintype og docering af stofmængde pr. behandling følger dyrlægens ordination, men skal overholde vilkårene i denne godkendelse.

Samtidig meddeles vilkår 13 og 14 i den eksisterende miljøgodkendelse bortfaldet. Som tidligere nævnt var vilkår 12 tidsbegrænset til den 1. april 2005 og er dermed bortfaldet forud for denne afgørelse.

Det er kommunens vurdering, at Nørå Dambrug ved anvendelse af medicin og hjælpestoffer efter de i vilkårene fastsatte doseringer og driftsprocedurer ikke vil medføre overskridelse af miljøkvalitetskravene, herunder heller ikke i sammenhæng med bidrag fra andre forureningskilder.

Egenkontrol

I henhold til Miljøkvalitetskravsbekendtgørelsen skal der stilles vilkår om egenkontrol, når der benyttes medicin og hjælpestoffer.

---

²³ Vurdering af "Risikovurdering for Varde-Å-systemet, samt Vadehavet -brug og udledning af medicin og hjælpestoffer", DHI, Notat til DA, April 2011

²⁴ KOMMENTARER TIL DHI'S NOTAT AF APRIL 2011 VEDRØRENDE BRUG AF KOBBER I VARDE Å-SYSTEMET, NIRAS, 7. juli 2011

Der fastsættes vilkår om journalføring af anvendelse af medicin og hjælpestoffer, jf. punkt 5 og 6 i Dambrugsbekendtgørelsens bilag 6. Driftsjournalen skal tilsendes tilsynsmyndigheden årligt og forevises på forlangende.

På baggrund af de i ansøgningen udførte beregninger anses udlederkravene for medicin og hjælpestoffer som overholdt, når de forudsatte stofmængder og driftsprocedurer overholdes.

For at give tilsynsmyndigheden mulighed for at kontrollere, om driftsprocedurer mv. overholdes, fastsættes vilkår om, at dambrugets ejer på anmodning skal underrette tilsynsmyndigheden om forestående behandlinger med medicin og hjælpestoffer.

Det fremgår af Miljøstyrelsens hjemmeside, at der pt. ingen vejledning findes til bekendtgørelsen om miljøkvalitetskrav. På styrelsens hjemmeside er der dog oprettet sitet: "Spørgsmål og svar om miljøkvalitetskrav", hvor styrelsen har besvaret en række af de hyppigt stillede spørgsmål om regulering af udledning af forurenende stoffer efter bekendtgørelsen. Om, hvorvidt der skal foretages målinger af stoffer i udledninger, anfører styrelsen følgende:

"Når der meddeles tilladelse til udledning af forurenende stoffer, skal det ved beregning sikres, at miljøkvalitetskrav for det berørte vandområde kan opfyldes, jf. bekendtgørelsens § 15, stk. 1. Det betyder, at miljømyndigheden ved fastsættelse af udlederkrav skal sandsynliggøre og ved beregning vise, at miljøkvalitetskravene kan forventes opfyldt, når udledningen er en realitet.

Målinger af koncentrationer af stoffer i udledningen og evt. kendte koncentrationer i vandområdet kan indgå i miljømyndighedens vurdering af, om miljøkvalitetskravene er opfyldt. Bekendtgørelsen forudsætter ikke, at der skal ske kontrolmålinger i vandmiljøet."

Kommunens forespørgsel hos et anerkendt analysefirma viser, at der er flere af de normalt anvendte stoffer, som man ikke kan måle, og for nogle stoffer ligger detektionsgrænsen for målingerne over den koncentration, der kan forventes at være i målepunktet. Generelt er der tale om omkostningstunge måle- og analyseopgaver. Da koncentrationerne i udløbet i forbindelse med en behandling varierer over behandlingsforløbet, vil det være nødvendigt at udtage en række af prøver for at maksimalkoncentrationen af et anvendt stof kan blive omfattet af målingerne.

Billund Kommune finder ikke, at der pt. findes et validt grundlag for at fastlægge proportionale krav om egenkontrol ved måling og analyse af udledningskoncentrationer af medicin og hjælpestoffer fra dambrug, hvorfor der ikke fastsættes sådanne vilkår i godkendelsen. Hvis der senere udvikles et anvendeligt grundlag herfor, vil kommunen have mulighed for at pålægge dambruget at udføre sådanne egenkontroller ved påbud efter Miljøbeskyttelseslovens § 72.

9.5 Spildevand – Sanitært spildevand og regnvand

I forhold til spildevand på Nørå Dambrug oplyser virksomheden:

Der fremkommer ikke sanitært spildevand fra dambruget. Toiletanvendelse m.m. foregår i beboelsesbygningerne Løvlundvej 31 og 33.

Om tagvand oplyser virksomheden:

Dambrugets teknikbygning har et tagareal på ca. 213 m². Regnvand ledes til plantelagune.

Om befæstede arealer oplyser virksomheden:

Der er kun indendørs befæstede arealer i teknikbygningen.

Billund Kommunes vurdering

I ovenstående afsnit 9.3 og 9.4 er der taget stilling til virksomhedens direkte udledninger af spildevand med forurenende stoffer fra dambrugets produktion, som er omfattet af reglerne i Miljøbeskyttelseslovens kapitel 5, jf. lovens § 34.

Virksomheden har ovenfor oplyst, at der herudover udledes tagvand fra teknikbygningen til åen. Der er tale om udledning via lagunen af mindre end 200 m³ uforurenede tagvand årligt, hvilket kommunen vurderer er uden betydning for miljøet.

Virksomheden har herudover ikke direkte udledning af sanitært spildevand eller overfladevand til vandløb, søer eller havet. Virksomhedens håndtering af disse spildevandstyper er derfor ikke omfattet af regulering i denne miljøgodkendelse, som meddeles efter regler i Miljøbeskyttelseslovens kapitel 5.

Virksomhedens håndtering af disse spildevandstyper er omfattet af regler jf. Miljøbeskyttelseslovens kapitel 4.

9.6 Støj

Støj og transport

Det fremgår af dambrugets eksisterende godkendelse fra 2004, at dambruget er beliggende i det åbne land med en afstand på ca. 100 m fra nabo til dambrugets mest betydende støjkilde, og at etableringen af et modeldambrug bl.a. vil medføre kapselblæsere og andet udstyr, som uden støjdæmpning sandsynligvis vil medføre overskridelse af de vejledende støjgrænser. Det fremgår videre, at kapselblæsere vil blive anbragt i et støjisoleret hus centralt på dambruget.

I forhold til støj og transport på Nørå Dambrug oplyser virksomheden:

Der er ikke tilføjet nye væsentlige støjklider på dambruget. Transport til og fra dambruget sker via Løvlundvej. I gennemsnit er der ca. 2 lastbiltransporter pr uge. Intern kørsel på dambruget kan forekomme alle døgnets timer over hele ugen i forbindelse med alarmudkald. Levering af fisk til fabrik kan starte tidligt om morgenen, dog sjældent før kl. 5.00. Normal arbejdstid er kl. 7.00 til 16.00.

Billund Kommunes vurdering

I Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984²⁵ anføres ingen grænseværdier for støjbelastningen fra virksomheder ved boliger i det åbne land. Dog anføres, at man som udgangspunkt ved fastsættelse af støjgrænser ved nærmestliggende boliger bør anvende de grænseværdier, der gælder for områdetype 3 (områder med blandet bolig- og erhvervsbebyggelse).

Dambruget grænser op til rammeområde "8.1.7 - Landzone landsby, Løvlund" i Kommuneplan 2017 – 2029. Kommuneplanens bestemmelser fastlægger anvendelsen af område 8.1.7 til "Landsbyformål, såsom bolig- og landbrugsformål og mindre håndværksvirksomheder. Der er mulighed for detailhandelsbutikker, således at der er et lokalt udbud af butikker i lokalområdet."

Det er Billund Kommunes vurdering, at områdets planlagte og faktiske anvendelse svarer til områdetype 3 (områder med blandet bolig- og erhvervsbebyggelse) i støjvejledningen.

I vilkår 19 i den eksisterende miljøgodkendelse er der fastsat støjgrænser svarende til områdetype 3 i Miljøstyrelsens støjvejledning. I vilkår 21 er der stillet krav om, at virksomheden på anmodning fra amtet skal dokumentere overholdelse af støjvilkårene.

Det er Billund Kommunes vurdering, at der ikke siden meddelelsen af den oprindelige miljøgodkendelse er sket betydende ændringer i støjfølsomheden i dambrugets omgivelser, og at støjgrænserne i vilkår 19 skal videreføres uændret i denne revurderingsafgørelse, idet vilkårets formulering opdateres til den aktuelle udformning, som Billund Kommune normalt anvender.

Vilkår 20 videreføres uændret, bortset fra at "amtet" ændres til "tilsynsmyndigheden".

I overensstemmelse med Billund Kommunes praksis i sager vedrørende godkendelser af dambrug og husdyrbrug stilles vilkår om, at virksomheden skal planlægge flest muligt støjende aktiviteter afviklet i dagperioden og være særligt agtpågivende omkring støjfrembringelse i natperioden, herunder fra mobile støjkluder.

9.7 Luftforurening

I forhold til luft og lugt på Filskov Dambrug oplyser virksomheden:

Dambruget har ikke modtaget bemærkninger vedrørende lugtgener. Døde fisk opbevares i nedgravet tank med lufttæt låg. Afstand til nærmeste nabo er ca. 100 m.

Billund Kommunes vurdering

I dambrugets eksisterende miljøgodkendelse er der i vilkår 21 stillet krav vedr. begrænsning af lugtemissioner, om at lugt ikke må medføre væsentlige gener, og om afhjælpning i tilfælde af gener.

---

²⁵ Vejledning 5/1984, Ekstern støj fra virksomheder

Vilkår 21 videreføres og tilrettes således, at kravene til lugtpåvirkninger også gælder for støvpåvirkninger. Desuden ændres "amtet" til "tilsynsmyndigheden".

9.8 Affald

I forhold til affald på Nørå Dambrug oplyser virksomheden:

Almindeligt dagligt affald:

800 l container placeret ved gavl af hal. Tømmes af Billund Kommune hver 14 dag. Heri må afleveres almindeligt husholdningsaffald, samt tomme sække fra henholdsvis foder, kalk og ler.

Genbrugsplads:

Genbrugsplads i Billund Kommune ligger på Havremarken 8, 7190 Billund. Og har åbent mandag til fredag kl. 07.30 – 17.00. Det er ikke tilladt som virksomhed at aflevere affald på en anden kommunes genbrugsplads, uden særlig ordning.

Palletanke:

Tomme palletanke returneres til leverandøren og afhentes af vognmand/fragtfirma. Palletanken skal være skyllet og helt tom, før afhentning. På palletanken sidder der en tomt label, hvor på den, der har skyllet og tømt tanken, kvitterer med dato og underskrift.

Træpaller:

Træpaller afleveres på Utoft Savværk, Utoftvej 4, 7190 Billund.

Dieselolie:

Opbevares i dieseltank, placeret inden for porten i hal. Strømforsyningen til tankens pumpe er altid slukket, når denne ikke er i brug til tankning. Evt. spild skal stryges med kattegrus og efterfølgende opsamles og puttes i container.

Olie og smørermiddel:

Opbevares i original emballage, placeret på dryp-bakke i hallen. Se Vejledning om opbevaring af olier og kemikalier i Billund Kommune. Evt. spild skal stryges med kattegrus og efterfølgende opsamles og puttes i container.

Spildolie:

Aftappes altid i dertil egnede dunke, som kan sluttes helt tæt, og opbevares på dryp-bakke i hal indtil afhentning. Tom emballage fra diverse smørermidler opbevares i tæt kasse. Aftappet spildolie og emballage afhentes af firmaet Marius Pedersen A/S, tlf.: 63909909.

Billund Kommunes vurdering

Der stilles vilkår om, at dambrugets affald skal håndteres og opbevares sådan, at der ikke opstår uhygiejniske forhold eller sker forurening af luft, vand eller jord.

I vilkår 9 i den eksisterende godkendelse er der stillet vilkår om, at døde fisk skal opsamles dagligt og opbevares og bortskaffes forsvarligt, hvilket er i overensstemmelse med Dambrugsbekendtgørelsens § 12, stk. 1, nr. 4. Vilkår 9 videreføres derfor uændret.

Der stilles vilkår om, at farligt affald skal opbevares i tætte, lukkede beholdere, der er mærkede, så det tydeligt fremgår, hvad de indeholder. Beholderne skal opbevares under tag og være beskyttet mod vejrlig. Oplagspladsen skal have en tæt belægning og være indrettet således, at spild kan holdes inden for et afgrænset område uden mulighed for afløb til jord, grundvand, overfladevand

eller kloak. Området skal kunne rumme indholdet af den største beholder, der opbevares.

Afhændelse af slam til jordbrugsarealer reguleres af Affald til jord-bekendtgørelsen²⁶.

Bortskaffelse af affald skal i øvrigt ske i henhold til kommunens affaldsregulativer. Da affaldsbortskaffelse fra virksomheden reguleres direkte af regulativerne, finder Billund Kommune ikke, at der skal stilles vilkår herom i denne afgørelse.

9.9 Jord og grundvand

Virksomhedens oplysninger om opbevaring af affald og olie og smøremidler, samt om dieselolietanken, fremgår af ovenstående afsnit 9.8. Om opbevaring af hjælpestoffer har virksomheden oplyst, at disse opbevares i original emballage, i aflåst kemikalierum (blæserrum). Dette med undtagelse af Kalk, som opbevares i silo og/eller i original emballage på paller i kalkhus. Moler opbevares i original emballage på paller i hal. Salt opbevares i original emballage (BigBags) ved gammel Hakkehus.

Virksomheden har herudover oplyst, at tankning foregår indendørs i teknikbygningen, og at gulvet er af beton og uden afløb.

Det fremgår af BBR-registret, at der på dambruget er to olietanke under 6.000 l fra hhv. 1967 og 2007. I henhold til Olietankbekendtgørelsens²⁷ kapitel 9 skal sådanne tanke sløjfes indenfor nærmere fastsatte terminer, og uanset type og placering, skal de være sløjfet efter senest 50 år.

Virksomheden har om disse tanke oplyst, at det er fyringsolietanke til boligerne Løvlundvej 31 og 33.

Billund Kommunes vurdering

Dambrugets driftsbygninger ligger udenfor områder med særlige drikkevandsinteresser, boringsnære beskyttelsesområder og indvindingsoplande til almene vandforsyningsanlæg.

I vilkår 15 – 18 er der stillet vilkår til dambrugets slamdepoter, herunder at de skal være tætte og sikret mod nedsivning i jorden. I ovenstående afsnit 9.2 er det fastlagt, at disse vilkår videreføres uændret i denne revurderingsafgørelse.

I overensstemmelse med godkendelsesbekendtgørelsens § 21, stk. 1, nr. 7 fastsættes vilkår med henblik på beskyttelse af jord og grundvand, idet der fastsættes vilkår for oplagring af olier, kemikalier, medicin og hjælpestoffer.

Endvidere stilles vilkår om, at tankning skal ske på et tæt, befæstet areal og således, at spild ikke kan tilledes jord, grundvand, overfladevand eller afløbssystemer, og at tankpistol ikke må kunne fastlåses i åben stilling, medmindre pistolen er udstyret med en automatisk stopfunktion, som afbryder pumpning, når tanken er fuld.

---

²⁶ BEK nr. 1001 af 27/06/2018 om anvendelse af affald til jordbrugsformål

²⁷ BEK nr. 1611 af 10/12/2015 om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines

Olietanke skal drives efter gældende Olietankbekendtgørelse, som fastlægger reglerne for tankenes indretning, drift, vedligeholdelse og sløjfning med henblik på at sikre mod forurening. Reglerne har direkte virkning overfor ejere af olietanke og kommunen fører tilsyn efter bekendtgørelsen med, at reglerne overholdes.

Der gøres opmærksom på, at ejere af olietanke har pligt til at opdatere oplysninger i BBR-registeret, herunder oplysninger om sløjfning / fjernelse af tanke, samt etablering af nye tanke.

9.10 Egenkontrol

I ovenstående miljøtekniske vurderinger har Billund Kommune i de enkelte afsnit fastsat egenkontrollvilkår i forhold til de forskellige forureningsparametre.

I overensstemmelse med Dambrugsbekendtgørelsens § 12, stk. 1, nr. 5, fastsættes der herudover vilkår for journalføring efter bestemmelserne i bekendtgørelsens bilag 6, og at de i bekendtgørelsens bilag 4, punkt 2, nævnte supplerende oplysninger ved prøveudtagningen skal noteres i driftsjournalen, jf. bekendtgørelsens § 13, stk. 1, nr. 3.

Samtidig meddeles vilkår for journalisering og årlig indrapportering af journaldata mv. i vilkår 24 og 25 i Nørå Dambrugs eksisterende miljøgodkendelse bortfaldet.

9.11 Driftsforstyrrelser og uheld

I henhold til godkendelsesbekendtgørelsens § 21, stk. 1, nr. 10 - 11 skal der fastsættes vilkår om, hvordan virksomheden skal forholde sig i unormale driftssituationer og vilkår om virksomhedens indretning og drift, der er nødvendige for at sikre, at virksomheden ikke påfører omgivelserne væsentlig forurening, herunder ved uheld.

I ovenstående afsnit "Affald" og "Jord og grundvand" er der stillet vilkår, som skal forebygge driftsforstyrrelser og uheld og modvirke konsekvenserne heraf.

I betragtning af, at der oplagres og håndteres miljøfarlige stoffer i umiddelbar nærhed til vandløb og terræn, er det kommunens vurdering, at virksomhedens handlingsmønstre bør samles i en beredskabsplan, som skal give et godt overblik over relevante installationer og oplag mv. på ejendommen, samt anvisninger for handling, som vil kunne forebygge uheld og reducere forureningsomfanget i tilfælde af uheld.

Der stilles derfor vilkår om, at virksomheden senest 3 måneder efter meddelelse af denne afgørelse skal udarbejde en beredskabsplan, der som minimum indeholder:

- Procedurer, som beskriver relevante tiltag med henblik på at stoppe ulykken/uheldet og begrænse udbredelsen.
- Oplysninger om hvilke interne/eksterne personer og myndigheder, der skal alarmeres og hvordan.
- Kortbilag over bedriften med angivelse af oplag af miljøfarlige stoffer.

- En opgørelse over materiel der er tilgængeligt på bedriften, eller som kan skaffes med kort varsel, og som kan anvendes i forbindelse med afhjælpning, inddæmning og opsamling af spild/lækage, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø.

Der stilles desuden vilkår om alarmering af alarmcentralen i tilfælde af uheld, hvor der er risiko for forurening af det eksterne miljø.

9.12 Bedste tilgængelige teknologi (BAT)

Om fastlæggelse af BAT fremgår det af § 30 i godkendelsesbekendtgørelsen, at godkendelsesmyndigheden skal lægge kriterierne i bilag 5 til grund i forbindelse med godkendelse og revurdering af godkendelser af bilag 2-virksomheder, medmindre godkendelsen eller revurderingen vedrører en virksomhed, der er omfattet af et eller flere afsnit i bilaget til bekendtgørelse om standardvilkår i godkendelse af listevirksomhed.

Baggrunden for dette er, at hvis en virksomheds indretning og drift opfylder standardvilkår for bilag 2-virksomheder, betragtes en sådan indretning og drift som BAT.

Dambrug er ikke omfattet af bilaget til bekendtgørelse om standardvilkår. Ferskvandsdambrug er i stedet omfattet af Dambrugsbekendtgørelsen, der som branchebekendtgørelse opstiller en række BAT-betingede standardkrav for hhv. dambrug med emissionsbaseret regulering og dambrug reguleret af foderkvote.

Bekendtgørelsen fastlægger bl.a. krav til:

- Den anvendte teknologi, herunder renseteknologi med øget opsamling af affald fra rensning,
- Optimering af forbrug af foder og vandindtag med henblik på optimering af produktionseffektiviteten pr. ressourceforbrug og frembragt affaldsmængde,
- Forebyggelse og begrænsning af forureningspåvirkning i omgivelserne, herunder også ved en række konkrete grænseværdier,
- Egenkontroller og produktionsregistreringer med henblik på styring af driften og løbende kontrol af påvirkningerne.

I denne revurderingsafgørelse er der taget stilling til implementering af disse krav, og der er optaget vilkår for at sikre, at Nørå Dambrug indrettes og drives i overensstemmelse med BAT for de omfattede forhold. Billund Kommune har herudover implementeret BAT-relaterede krav i relation til anvendelse af medicin og hjælpestoffer.

Ferskvandsdambrug har gennem en længere årrække været genstand for vurderinger omkring teknologiske og miljømæssige forhold, hvilket afspejler sig i Dambrugsbekendtgørelsens BAT-orienterede opbygning med bl.a. BAT-standardkrav, som ud over ovennævnte BAT-relaterede regulering også rummer en teknologisk progression, idet foderkvoteregulering udfases og afløses af emissionsbaseret regulering, hvilket er implementeret ved denne revurderingsafgørelse.

Ud over ovenstående forhold finder Billund Kommune ikke, at dambrugets indretning og drift indebærer ressourceforbrug eller miljøpåvirkninger af væsentlig betydning, som bør søges forebygget eller begrænset yderligere ved anvendelse af bedst tilgængelige teknologi.

Det er Billund Kommunes vurdering, at de anvendte teknikker og metoder for anlæg og drift – herunder i forbindelse med overholdelse af de fastsatte vilkår - opfylder kravene til BAT.

9.13 Ophør af virksomhedens drift

I Dambrugsbekendtgørelsen er der ikke opstillet vilkår eller betragtninger om foranstaltninger i forbindelse med ophør af en dambrugsvirksomhed.

Godkendelsesbekendtgørelsen opstiller ikke særlige betragtninger vedrørende ophør af bilag-2-virksomheder ud over, at det af § 21, stk. 1, nr. 12, fremgår, at der skal stilles vilkår om, at virksomheden ved ophør af driften skal meddele dette til tilsynsmyndigheden. For bilag-2 virksomheder, som er omfattet af standardvilkårsbekendtgørelsens regler, stilles normalt standardvilkår om, at virksomheden ved driftsophør skal træffe de nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare og for at efterlade stedet i tilfredsstillende tilstand.

På den baggrund stilles i denne godkendelse vilkår svarende til bekendtgørelsens § 21, stk. 1, nr. 12 og de normalt anvendte ophørsvilkår i standardvilkårsbekendtgørelsen.

10. Vilkår

Nedenstående vilkår, som er efterfulgt af (§ 33), er meddelt efter Miljøbeskyttelseslovens § 33 på baggrund af virksomhedens ansøgning om godkendelse af ændret anvendelse af medicin og hjælpestoffer.

Vilkår efterfulgt af (§ 41) er vilkår, der meddeles overfor dambrugets eksisterende indretning og drift som påbud/forbud efter Miljøbeskyttelseslovens § 41.

Vilkår uden efterfølgende parentes, er vilkår, som er videreført uden betydende ændringer fra dambrugets eksisterende miljøgodkendelser.

10.1 Generelle vilkår

- 1.1 Et eksemplar af denne afgørelse skal til enhver tid være tilgængeligt på dambruget. Vilkår i afgørelsen, der angår driften, skal være kendt af de personer, der er ansvarlige for den pågældende del af driften. (§ 33 / § 41)
- 1.2 Hvis der sker ændringer i dambrugets ejerforhold, skal tilsynsmyndigheden orienteres herom senest en måned efter ændringen.
- 1.3 Hvis den godkendte anvendelse af medicin og hjælpestoffer ikke er udnyttet inden 5 år fra godkendelsesdatoen, bortfalder den. (§ 33)

10.2 Indretning og drift

- 2.1 Dambruget skal indrettes og drives i overensstemmelse med anvisningerne for et modeldambrug af type III, jf. uddrag fra den tidligere Modeldambrugsbekendtgørelse²⁸ i bilag 6.
- 2.2 Dambrugets plantelagune skal være opbygget som en mæandrerende vandløbsagtig lagune. Den hydrauliske belastning i lagunen må maksimalt må være 0,021 l/s pr. m² plantelagune. (§ 41)
- 2.3 Plantelagunen skal vedligeholdes som beskrevet i bilag 9. (§ 41)
- 2.4 På dambruget må der produceres konsum- og sættefisk. Hvis produktionen ønskes ændret, f.eks. produktion af andre fiskestørrelser eller fiskearter, skal dette meddeles tilsynsmyndigheden. Tilsynsmyndigheden meddeler herefter, om produktionsændringen kræver tillæg til eksisterende godkendelse. (§ 41).
- 2.5 Der må alene benyttes tørfoder, som skal være energirigt og højt fordøjeligt. Følgende krav til foder for konsum- og sættefisk skal være opfyldt:
  - Indholdet af fordøjelig energi (DE) i foderet skal være på mindst 18,2 MJoule/kg (4,35 Mcal/kg).
  - Smuldindholdet må maksimalt være 1 %. Smuldindholdet defineres som den fraktion af foderet, der kan sigtes fra med en sigte med maskestørrelse, der er 0,25 gange foderpillernes tværmål. (§ 41)

Vandindtag

- 2.6 Anlægget må maksimalt tilføres 4.540 m³ vand pr. døgn. Mængden skal overholdes som månedsgennemsnit, dog må intet enkelt døgn overskride den anførte døgnmængde med mere end 25 %.
- 2.7 På dambruget skal der være monteret instrumenter med log funktion til kontinuert måling af vandføring (vandmængden i l/s) med en målenøjagtighed på ± 5 % i vandindtag til dambruget og i vandafløb fra dambruget, således at det samlede vandindtag hhv. vandafledning kan følges kontinuert (enten som gennemsnit af hvert 10. minut ved hyppigere måling eller som øjebliksvandføringen hvert 10. minut). (§ 41)
- 2.8 Virksomheden skal foretage kontinuerlig måling af vandføring af både det samlede vandindtag og den samlede vandafledning fra ferskvandsdambruget med en målenøjagtighed på +/- 5 %. (§ 41)

Afgitring

- 2.9 Der skal være monteret udløbsgitre på dambrugets udløb, som maksimalt må have åbninger på 10 mm. (§ 41)
- 2.10 Enhver gittersektion skal sikres eller aflåses således, at gitret ikke umiddelbart kan fjernes eller løftes. (§ 41)

---

²⁸ BEK nr. 923 af 08/11/2002 om modeldambrug

- 2.11 Udløbsgitrene skal være udført i et solidt, ikke fleksibelt og ikke forgængeligt materiale. (§ 41)
- 2.12 Udløbsgitrene skal være fastmonteret i et bygværk og være tætsluttende langs bredder, sider og bund af vandløbet. (§ 41)
- 2.13 Udløbsgitrenes overkant skal være mindst 1 m over højeste vandstand. (§ 41)
- 2.14 Udløbsgitrene skal placeres således, at de flugter med vandløbets bredder eller placeres således, at der ikke opstår blindgyder, herunder områder hvor vandrede fisk skal bevæge sig modsat deres normale vandringsretning (med- eller modstrøms) for at kunne genoptage vandringen. (§ 41)
- 2.15 Gitterstavene skal være rektangulære i tværsnit eller have udpræget elliptisk form. (§ 41)
- 2.16 Afgitringen skal være intakt og i funktion hele året. (§ 41)
- 2.17 Opfylder afgitringen ikke længere vilkårene, skal ferskvandsdambruget straks underrette kommunalbestyrelsen. (§ 41)

Slam

- 2.18 Slamaflejringer i produktionskanaler/damme/kummer skal fjernes løbende.
- 2.19 Slamdepoter skal indrettes og drives således, at de er tætte og sikret mod nedsivning i jorden.
- 2.20 Slam må på dambruget kun opbevares i dertil indrettede slamdepoter. Slam må ikke oplægges på jorden.
- 2.21 Slamdepoterne skal have en kapacitet til mindst et års slamproduktion.
- 2.22 Der må på dambruget maksimalt opbevares slam svarende til 1½ års slamproduktion.
- 2.23 Overskudsvand fra slamdepoter skal være klaret, før det tilbageføres til indløbet af plantelagunen. (§ 41)

10.3 Støj

- 3.3 Dambruget skal planlægge flest muligt støjende aktiviteter afviklet i dagperioden og være særligt agtpågivende omkring støjfrembringelse i natperioden (kl. 22.00 – 07.00), herunder fra mobile støjkluder. (§ 41)
- 3.4 Dambrugets bidrag til det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau, ved omliggende beboelse og deres udendørs opholdsarealer, må maksimalt udgøre følgende værdier:

Dagtimer	Tidsrum	Grænseværdi	Midlingstid
Mandag-fredag	kl. 07.00 - 18.00	55 dB (A)	8 timer
	kl. 18.00 - 22.00	45 dB (A)	1 time
Lørdag	kl. 07.00 - 14.00	55 dB (A)	7 timer
	kl. 14.00 - 22.00	45 dB (A)	4 timer
Søn - og helligdage	kl. 07.00 – 22.00	45 dB (A)	8 timer
Alle dage*	kl. 22.00 – 07.00	40 dB (A)	½ time

*Støjens spidsværdi må om natten (kl. 22.00 - 07.00) ikke overstige 55 dB (A).

10.4 Luftforurening

- 4.1 Dambrugets drift skal tilrettelægges således, at støv- og lugtemissioner begrænses mest muligt. Driften må ikke give anledning til støv- eller lugtgener udenfor dambrugets område, der af tilsynsmyndigheden skønnes at være væsentlige. Såfremt der opstår væsentlige støv- eller lugtgener, skal dambruget straks iværksætte afhjælpende foranstaltninger. (§ 41)

10.5 Affald

- 5.1 Døde fisk skal opsamles mindst én gang dagligt og opbevares i lukket, tæt beholder af plast eller metal indtil bortskaffelse.
- 5.2 Dambrugets affald skal håndteres og opbevares sådan, at der ikke opstår uhygiejniske forhold eller sker forurening af luft, vand eller jord. (§ 41)
- 5.3 Farligt affald skal opbevares i tætte, lukkede beholdere, der er mærkede, så det tydeligt fremgår, hvad de indeholder. Beholderne skal opbevares under tag og være beskyttet mod vejrlig. Oplagspladsen skal have en tæt belægning og være indrettet således, at spild kan holdes inden for et afgrænset område uden mulighed for afløb til jord, grundvand, overfladevand eller kloak. Området skal kunne rumme indholdet af den største beholder, der opbevares. (§ 41)

10.6 Spildevand – Udledning af næringsstoffer

- 6.1 Dambrugets årlige nettoudledning (U_{max}) af total-kvælstof, ammoniumkvælstof, total-fosfor og organisk stof må ikke overstige:
- U_{max} Total-kvælstof = 7.968 kg/år.
  - U_{max} NH₄-N = 4.994 kg/år.
  - U_{max} Total-P = 488 kg/år.
  - U_{max} BI₅ = 6.901 kg/år.

Dambrugets nettoudledning (U_{max}) er den maksimalt tilladte udledning af et givent stof minus stofindhold i vandindtag. (§ 41)

- 6.2 Kontrol af overholdelse af den maksimale årlige udledning af ammoniumkvælstof og BI₅ skal gennemføres ved tilstandskontrol. Dambrugets gennemsnitlige nettokoncentration skal overholde udledergrænseværdien U_k , som kontrolleres ved følgende formel:

$$d_k + k_k(n) \cdot s_k \leq U_k$$

Hvor:

- d_k = gennemsnit af n målte nettodøgnkoncentrationer (mg/l) i udledningen (forskellen i koncentration i udløb og indløb).
- $k_k(n)$ = justeringsfaktoren ved tilstandskontrol for n prøver. $k_k(26) = 0,5035$ og $k_k(12) = 0,3586$
- s_k = spredningen på n nettokoncentrationer i udledningerne (mg/l)
- U_k = udledergrænseværdi (mg/l)

Som grundlag for gennemførelse af tilstandskontrollen deles den årlige tilladte maksimale udledning af henholdsvis ammonium-kvælstof og BI5 med 365 og med gennemsnittet af vandafledningen for prøvetagningsdøgnet for at fastlægge de udledergrænseværdier U_k , der skal overholdes. (§ 41)

- 6.3 Kontrol af overholdelse af den maksimale årlige udledning af total kvælstof og total fosfor skal udføres ved transportkontrol. Dambrugets nettodøgnudledning skal overholde udledergrænseværdien U_T , som kontrolleres ved følgende formel:

$$d_T + k_T(n) \cdot s_T \leq U_T$$

Hvor:

- d_T = gennemsnit af n målte nettodøgnudledninger (kg/døgn), som er forskellen i transport i udløb og transport i indløb baseret på målte koncentrationer i vandafledning og vandindtag og tilsvarende målte vandmængder i prøvetagningsdøgnet.
- s_T = spredningen af de n nettoudledninger (kg/døgn)
- U_T = udledergrænseværdi (kg/døgn)
- $k_T(n)$ = justeringsfaktor ved transportkontrol for n prøver. Den afhænger af n , d_T samt af s_T . $k_T(n)$ beregnes efter følgende metode, som består af nogle beregningstrin:

$$v = n - 1$$

$$\delta = -\sqrt{n} \cdot \frac{\sqrt{\ln\left(1 + \frac{s_T^2}{d_T^2}\right)}}{2}$$

$$A = \frac{1,6449^2}{2 \cdot v} - \left(1 - \frac{1}{4 \cdot v}\right)^2$$

$$B = -2 \cdot \delta \cdot \left(1 - \frac{1}{4 \cdot v}\right)$$

$$D = 1,6449^2 - \delta^2$$

$$E = B^2 - 4 \cdot A \cdot D$$

$$t_0 = \frac{-B + \sqrt{E}}{2 \cdot A}$$

$$k_T(n) = \frac{t_0}{\sqrt{n}}$$

Som grundlag for gennemførelse af transportkontrollen deles den årlige tilladte maksimale udledning af henholdsvis total kvælstof og total fosfor med 365 for at fastlægge de daglige udledergrenseværdier U_T , der skal overholdes. (§ 41)

- 6.4 Dambrugets maksimale daglige udledning af total-kvælstof og total-fosfor - beregnet som et løbende gennemsnit over 7 dage – må ikke overskride 80 kg total-N/d og 4,9 kg total-P/d. (§ 41)
- 6.5 I dambrugets udledning må den maksimale koncentration (C_{max}) af henholdsvis ammonium-kvælstof og organisk stof aldrig overskride:
- I perioden april–september: $C_{max, NH4-N} = 1.680/Q_{va}$ mg/l
  - I perioden oktober-marts: $C_{max, NH4-N} = 2.520/Q_{va}$ mg/l
  - I perioden april–september: $C_{max, BI_5} = 4.200/Q_{va}$ mg/l
  - I perioden oktober-marts: $C_{max, BI_5} = 6.300/Q_{va}$ mg/l

Hvor Q_{va} = den aktuelle vandafledning fra dambruget (i l/s). (§ 41)

- 6.6 Dambrugets spildevandsudledning skal overholde BAT-kravene i nedenstående tabel:

BAT-krav for producerede fisk under 1 kg.			
	Kvælstof (kg/tons fisk)	Fosfor (kg/tons fisk)	BI5 (kg/tons fisk)
BAT krav	31	1,8	33
BAT-krav for producerede fisk over 1 kg.			
	Kvælstof (kg/tons fisk)	Fosfor (kg/tons fisk)	BI5 (kg/tons fisk)
BAT krav	30	2,7	37

Overholdelse af BAT-kravene vurderes ved, at man ud fra dambrugets egenkontrolprøver over et års produktion beregner årets netto-udledning (i kilo) og dividerer den med årets fiskeproduktion (i tons). (§ 41)

- 6.7 Iltmætningen i dambrugets udløb til vandløbet må aldrig være under 70 %, på nær hvis udledning af vand fra dambruget er mindre end 10 % af medianminimum (Qmm), hvor iltmætningen skal være mindst 50 %. Vil-kåret betragtes som overskredet, hvis en egenkontrolprøve viser overskridelse. (§ 41)

Egenkontrol - næringsstoffer

- 6.8 Der skal inden for en driftsperiode på 1 år (365 dage +/- 15 dage) udtages 12 prøvesæt af det samlede vandindtag og 26 prøvesæt af det samlede vandudtag. Prøveudtagningen skal fordeles jævnt over driftsperioden (1-3 prøvesæt pr. måned).
- 6.9 Prøveudtagning og efterfølgende kontrol skal følge anvisningerne i faglig rapport Svendsen og Larsen (2016): Ny kontrolmetode for udledninger fra ferskvandsdambrug, DCE rapport nr. 212.

Prøverne skal udtages i dambrugets indløb og udløb som puljede døgnprøver, baseres på den aktuelle vand anvendelse på måletidspunktet og analyseres for indhold af:

- 1) Organisk stof målt som modificeret BI₅ (mg/l)
- 2) Total fosfor (mg/l)
- 3) Total kvælstof (mg/l)
- 4) Ammonium-kvælstof (mg/l)

Prøverne skal være repræsentative og udtages i fuldt opblandede vandmasser. Sugespidsen placeres i midten af vandstrømmen 1/3 af vanddybden over bund.

Alle analyser skal foretages i henhold til bekendtgørelse om kvalitetskrav til miljømålinger (Analyse kvalitets bekendtgørelsen). (§ 41)

6.10 I forbindelse med hver prøvetagningsserie skal følgende forhold oplyses:

- a) Vandføringen i dambrugets samlede indløb (l/s) og en log-fil med alle målinger siden sidste prøvetagning. Vælddambrug kan undtages for måling af mængden af indløbsvand. Vandforbrug fastsættes som den samlede målte afledning fra dambruget.
- b) Vandføringen i dambrugets samlede afløb (l/s) og en log-fil med alle målinger siden sidste prøvetagning.
- c) Vandtemperaturen (° C) i hvert målepunkt.
- d) Iltmætning (%) i hvert målepunkt.
- e) Bestand (tons) på prøvetagningsdagen og dagen før.
- f) Dato for prøvetagnings begyndelse og afslutning.

Resultatet af prøverne samt supplerende oplysninger skal være kommunalbestyrelsen i hænde senest 4 uger efter, at prøverne er udtaget. (§ 41)

10.7 Spildevand – Udledning af medicin og hjælpestoffer

7.1 Virksomheden må behandle fiskebesætningen med de medicin stoffer, som er anført i bilag 7. Dambrugets bidrag til koncentrationen af stofferne i recipienten må ikke overstige 33 % af de anførte miljøkvalitetskrav i godkendelsens tabel 8. De reducerede miljøkvalitetskrav anses for overholdt, når der højst er behandlet de i bilag 7 anførte mængder fisk med de anførte doser i den anførte behandlingsperiode. (§ 33)

7.2 Der må kun anvendes medicin, som er ordineret af dyrlæge. Godkendelsens specifikke vilkår for brug og udledning af medicin skal overholdes, selvom det kan betyde, at hele den syge bestand ikke kan behandles. Beslutning om, hvad der skal ske med den ubehandlede bestand afklares med dambrugets dyrlæge/veterinærmyndigheden. (§ 33)

7.3 Virksomheden må ikke vandbehandle fiskebesætningen med andre stoffer end formaldehyd, brintoverilte, pereddikesyre og kloramin-T. Dambrugets bidrag til koncentrationen af stofferne i recipienten må ikke overstige 33 % af miljøkvalitetskravene anført i godkendelsens tabel 8. Kravene anses for overholdt, når der højst behandles i det omfang, som fremgår

af bilag 8, herunder ved overholdelse af de anførte stofmængder, samt opholdstider og vandflow i anlæggene. (§ 33)

- 7.4 Virksomheden skal på tilsynsmyndighedens anmodning underrette om forestående behandlinger med medicin og hjælpestoffer. (§ 33)
- 7.5 Virksomheden skal anvende de i bilag 10 oplyste BAT-relaterede driftsmæssige foranstaltninger. (§ 33)
- 7.6 Der kan anvendes stoffer til desinfektion af udstyr og bedøvelse af fisk, som ikke er omfattet af godkendelsens øvrige vilkår. Anvendelsen må ikke give anledning til udledning til overfladevand, grundvand eller jorden. Herudover kan der anvendes natriumperkarbonat i forbindelse med rengøring af biofiltre mv., hvorfra der kan ske udledning til overfladevand af natriumkarbonat (§ 33)

10.8 Jord og grundvand

- 8.1 Olier, kemikalier, medicin og hjælpestoffer skal opbevares i tætte, lukkede beholdere, der er mærkede, så det tydeligt fremgår, hvad de indeholder. Beholderne skal opbevares under tag og være beskyttet mod vejrlig. Oplagspladsen skal have en tæt belægning og være indrettet således, at spild kan holdes inden for et afgrænset område uden mulighed for afløb til jord, grundvand, overfladevand eller kloak. Området skal kunne rumme indholdet af den største beholder, der opbevares. (§ 41)
- 8.2 Tankning af virksomhedens køretøjer skal ske på et tæt, befæstet areal og således, at spild ikke kan tilledes jord, grundvand, overfladevand eller afløbssystemer. Eventuelt spildt brændstof skal opsamles med det samme. Tankpistol ikke må kunne fastlåses i åben stilling, medmindre pistolen er udstyret med en automatisk stopfunktion, som afbryder pumpning, når tanken er fuld. (§ 41)

10.9 Egenkontrol

- 9.1 Hvis tilsynsmyndigheden finder det påkrævet, skal dambruget ved målinger eller beregninger dokumentere, at støjgrænserne jf. vilkår 3.4 er overholdt. Udgifterne hertil afholdes af dambruget. Nævnte målinger /beregninger skal udføres og rapporteres som "Miljømåling – ekstern støj" i henhold til gældende lovgivning. Som udgangspunkt accepteres en ubestemthed på de målte eller beregnede støjbelastninger på maksimalt ± 3 dB(A).
- 9.2 Virksomheden skal føre driftsjournal med oplysninger om de i bilag 11 anførte forhold. Driftsjournalen skal opgøres en gang om året pr. 31. december, og resultaterne skal være tilsynsmyndigheden i hænde senest 1. februar det følgende år. Driftsjournalen skal på forlangende forevises til tilsynsmyndigheden. Den skal opbevares mindst fem år efter afslutningen. (§ 41)

10.10 Driftsforstyrrelser og uheld

- 10.1 Virksomheden skal udarbejde en beredskabsplan, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø.

Beredskabsplanen skal som minimum indeholde:

- Procedurer, som beskriver relevante tiltag med henblik på at stoppe ulykken/uheldet og begrænse udbredelsen.
- Oplysninger om hvilke interne/eksterne personer og myndigheder, der skal alarmeres og hvordan.
- Kortbilag over bedriften med angivelse af miljøfarlige stoffer, afløbs- og drænsystemer og vandløb mm.
- En opgørelse over materiel der er tilgængeligt på bedriften, eller som kan skaffes med kort varsel, og som kan anvendes i forbindelse med afhjælpning, inddæmning og opsamling af spild/lækage, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø.

Beredskabsplanen skal indsendes til tilsynsmyndigheden (Billund Kommune), senest 3 mdr. efter godkendelsens meddelelse, og der skal herefter til enhver tid forefindes en opdateret beredskabsplan på dambruget. Beredskabsplanen skal forevises tilsynsmyndigheden på forlangende. (§ 41)

- 10.2 Ved uheld, som medfører risiko for forurening af miljøet, skal virksomheden straks foretage alarmering af alarmcentralen på telefon nr. 112, og afværgeforanstaltninger jf. beredskabsplanen skal iværksættes. (§ 41)

10.11 Ophør

- 11.1 Ved driftsophør skal virksomheden forinden orientere tilsynsmyndigheden herom og træffe de nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare og for at efterlade stedet i tilfredsstillende tilstand. (§ 41)

11. Samlet vurdering

Billund Kommune vurderer, at der kan meddeles tilladelse til det ansøgte da:

- Der er truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik,
- Dambruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne
- Energi- og råvareforbruget udnyttes mest effektivt.
- Mulighederne for at substituere særligt skadelige eller betænkelige stoffer med mindre skadelige eller betænkelige stoffer er udnyttet.
- Produktionsprocesserne er optimeret i det omfang det er muligt.
- Affaldsfrembringelse undgås, og hvor dette ikke kan lade sig gøre, er mulighederne for genanvendelse og recirkulation er udnyttet.
- Der i det omfang forureningen ikke kan undgås, er anvendt bedste tilgængelige rensningsteknik.
- Der er truffet de nødvendige foranstaltninger med henblik på at forebygge uheld og begrænse konsekvenserne heraf.

Bilagsoversigt

Bilag 1: Dambrugets lokalisering

Bilag 2: Dambrugets indretning

Bilag 3: Vilkår i tidligere miljøgodkendelser

Bilag 4: VVM-screening

Bilag 5: Påvirkning af overfladevand og habitatbeskyttelse

Bilag 6: Krav til indretning og drift

Bilag 7: Medicinbehandling

Bilag 8: Brug af hjælpestoffer

Bilag 9, Vedligeholdelse af plantelaguner

Bilag 10: BAT vedrørende medicin og hjælpestoffer

Bilag 11: Journalføring